БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 258 (10319) | 1963 оной октябриин 31, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЫН АШЫЕ, ...ХЭД ТАРЯАШАД, ХАРЮУЛАЯ!

...3 Октябриин 46 жэлэй ойн урда тээ рес...игаа бүхы ажалшадые таанар, Буряад ...ашад, баярлуулбат. Эхэ орондоо юнэ мил...лүү таряа тушаажа, тангарилһан ...т. Иимэ эхэ таряа Буряад оромнай тушаагаагүй юм даа.

...нүхэд таряашад, шэн зоригтой ажал хү... партиин Централна Комитет, Советскэ ...ндэр үндэрөөр сэгнээ. Иимэ сэгнэлтэдэ ...лһэ нэрэ солын, алдар габьяагай хэрэг...

...н соогоо суурхуулһан танай илалта ...гүй. Энээниие түйлаха замдаа али олон ...ныудые дабаха ушартай болоһониинь мэ... жэлэй хабар ямар байгаа һэм—наһаад ...нагай удаан, хүйтэн аад, хара һалхяар ...гаа. Таригаяа нилээд оройтожо эхилхэ ...огдоо бэлэй. Тээд уларилай муу абари ...аа хусаеэ, арга бэлигээ ургуулан таби... техникээ һайнаар хэрэглэжэ, саг ...алмаһан байнат.

...ургасын түлөө тэмсэлдээ партиингаа заа...доо хүтэлбэри болгожо ябаат. Ашаг олзо ...тариха һайнтай юумэ тариха һэнтэ гэжэ ...а үгөө. Тиигээд таанар, манай таряа...лан заагта кукурузые, обёосой орондо ушни... сааха, саахарай свёкло таряад, шэнэ газар ...таряаланга үргэдхөөд, ёһотол һайн юумэ ...ааб. Зуу мянган гектар шэниисэ нэмжэ ...ямар ехэ туһатай юумэ болооб!

...уу зүмнайшье һанаа амар һуулгаагүй. ...эхилээд ган гасууртай тэмсэл хэ... агротехника хэрэглээд лэ ушар... хохидол багатайгаар гаргадаба.

...аршье абаад үзэел. Ургаса тарянай ...эдэшэжэ байха үедэ шанга гэгшын хэ... таряае дары түргөөр болгоорхёо һэн. ...эхилхэлээр хура бороо таһал...шэнь мэдэхэдэ. Ходы иимэ бэрхэшээ... таряа, таряаша нүхэд, шэн зо... ажаллаат. Энэ үедэтнай таанарта туһал... городой ажалшад—хүдэлмэришэд, алба ...хүбүүд, басагад хүдөө гэдэ ...хуралтын халуун хахада хабаадалгаагүй ...лика соомнай байгаагүй.

...туйлалтан илалтыстнай республикымнай ...бараа байхалангаар һаяхан тэмдэглээ. ...хотодо болоһон ажалшадай баяр ...тай байхан байна. Тараашань зон хүдэлм... барижа амаршалхадань, баяр асараа... хүдэлмэришэд халуун зүрхэнһөө ...байгаа бэлэй. Баяр баясхаланай урьдаа ...таа байгаагүй һэн.

...ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтанууд... правительство үндэрөөр сэгнээ. Буряад ...лхоз, совхозууд хүдөө ажахыень үйлэд... үрэнөөр хүгжөөн дэбжэхэ ехэ арга боломжонуудые ...гэжэ заагаа. Энэ хадаа колхоз, совхозуудай ... саашадань бэхижүүлхэ ... Буряадай ... ЦК-гай, Советскэ правительствын ама... зорюулагдаһан митингдэ хабаадагшад ... бүхы ажалшадай үнэнһөө мэдүүл... Энэ мэдүүлгэ мүн танай, ажалша таряа... болоһон. Тэдэ иигэжэ таряаригла... даа—ашаглагдаагүй арга боломжонууд... талха ехээр үргуулгэ болохо шадал хү... ехэ бишу.

...ээ шухала, эгээ гол арга боломжо гэхэ... гэжэ газар болоно. Уналагдаагүй поли ...гектар бүриин 300 пүүд ороо абажа ...хэдэ үндэр ургасын мастер, Социалис ...Герой С. К. Киселев хэлээ. Энэнь даань ...хэдэ хүдэлмэрөөр гэршэлэгдэһэн хэрэг ...бишье бэдэ хоёнон болонто узэгдэ бэшэ ...Хүн гээд лэ иимэ ургаса абажа шадаха ...ад нютагайнгаа газарһаа таһаржа ...ша бэшэ... Буряадай газар мэдэхэ ха юм. Тии... нүхэр С. К. Киселевой үгэ манай ...жые заажа үгэнэ.

...икымнай колхоз, совхозууд 40 мянган ...үналууриин политой байна. Энэмнай ёһото ...эшэ ааб даа. Гектар бүриин 120—150 ...ан энэ газар дээрэһээ абтажа болохо бай... ...элитэ. Энээниие Бэшүүрэйшье, Мухар...шье, Ивалгыншье, Хориншье таряашад ...ээрэнь баталжа нэгэтэ бэшэ харуулһан бай...

...нүхэд таряашад, энэ ехэ баялигаа хэр ...ээглэнэбибди гээд хаража үзэе. Улаан-

Үдын үйлэдбэриин управлениин «Гигант» колхоз үналууриин 800 гектар политой. Тэд оройдоол 300 гектарыень үналдаг гэхэ. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Рассвет» болон XXI партсъездэй нэрэмжэтэ колхозууд республикымнай бүхы оронойнгаа алишье ажахын ашаархахаар юм бээз. Эднэр 1500—1500 гектар үналууриин политой бишуу! Тиигээд 400—500 гектарыень арай гэжэ үналаа болодог. Хориинхид газараа ходо муудхаажа байдаг, зүгөөр Ахаагай совхоз 1300 гектар үналууриингаа газарай мянган 300 гектарые үналдаг байхадань, хэншье зугаа ... гаргадаггүйн гайхалтай.

Байгал шадарай нютагуудаар ган гасуур болодогынь үниинһөө хойшо мэдээжэ. Үшөө манай элинсэг хулинсаг, үбгэ эсэгэдай ган гасууртай тэмсэдэг байһан. Гартаа модон хүрзэһөө ондоо зэбсэггүй мүртөө хэды үта хананабууды малтаһан байжаб даа. Тэдэ бидэнэр мүнөө хүсэтэ ехэ техникэ эдлэжэ, уһа гаргаха ехэ оншо ойлгожо байгаад, одоол ган гасууртай тэмсэхэ сагнай ерээ бэшэ гү? Ерээ, тэмсэхэ дүүрэн аргатай болооб.

Үналууриин 40 мянган гектар газар гээшэмнэй 40 мянган гектар үндэр ургаса, уларилай ямаршье байгаа һаань, лаб абтаха ургаса хаям даа. Одоол баян ургасын баабай Серапион Кириллович Киселевой хөөрэдэгтэ сонсоёл. «Үналууриин бүхы газарые тоодо абажа, ажалша гарнуудта, ёһото эзэдтэнь үгэхэ хэрэгтэй»—гэжэ С. К. Киселев хэлэнэ. Энэнь тон зүб. Үшөө иимэ дурадхал оруулна: үналууриин газар эдлэхэ звенонуудые эмхидхэжэ, бүхы хэрэгтэй юумыень—найн үрэнһөө заахалаад, машина трактораар хангаха шухала. Энэньшье зүб.

Эдэбхитэй зон манайда олон шуу: Тэдэниие эмхидхэхэ, тэдэндэ ёһото ажал оложо үгэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэг үйлэдбэриин управлениидэй, хүдөөгэй парткомуудай түрүүшын уялга болоно. Таанарай, управлениинүүдэй болон парткомуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, таряашад туһаламжа абаха ёһотой.

Үналууриинмай газар манай гол арга болёмжо гэнэбди. Тэдэ үшөө ехэ арга болёмжоё бу мартаял. Энэмнай аргал шэбхэ болоно. Манай республикын колхоз, совхоз бүхэн газар таряаланайнгаа хажуугаар томохон мал ажалтай байна. Нихэдээ тэдэ бүхэн өөрын утэгжүүлэгэ бии болохо ёһотой фабрикатай гээшэ гэхэдэ алдуу болохогүй. Жэл бүхэндэ фермэ, отарануудтамнай хэдэ мянган тонно аргал шэбхэ суглarна. Энээгээр адагынь 50—60 мянган гектар поли утэгжүүлжэ болохо.

Наг шэбхын аша туһые таанар, таряашад, мэдэнэ хаямта даа. Газарай хүрьһые һайжаруулдаг, ургамалда хэрэгтэй элдэб шухаг юумээр баяжуулдаг. Газрата шэбхэ оруулхада үшөө дулаа үгэдэг байна, энэнь манай хүйтэн хохи хабарай үедэ тон ехэ туһатай. Зүгөөр наг шэбхэ суглуулха, поли дээрэ гаргаха, тараажа гээшэ хүндэшэг ажал даа. Тээд ажалайнь хүлһэн хэзээдэшье харюулагдадаг гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ.

Тиимэ хадань, таряашан нүхэд, малай фермэ, хонинол отара дээрүүр ябаад үзэе. Хэды тонно наг шэбхэ тэндэ хэбтэнэб? Энэмнай ороһо талхан хаям даа. Хэрээ поли дээрэ адхараһандо хараа бэ. Адхаһан дэгэн ашаг наг хэдэ даа. Хэды малшад дососомнай ёр гэхэл, тээд обоо сомоо наг шэбхэ хэрэглээд байна. Тээд ажалай шаахан ... хэлэн харанадаа, өөбөрөөншөгүй хажуугаарнь гарана. Юун гэжэ юумэ гэшшэ—баялигаа хүлеерөө гээлэжэ байха гэжэ! Наг шэбхые хэрэгтэнь хүргэхэ, ургасаа нэмэри болохо ябадал—танай, нүхэд таряашад, уялгата хэрэг мүн.

Газараа һайнаар элдүүрилэлэд, шанартай үрэнөөр таряад, уһаар садхааха, аргал шэбхэ шандань утэгжүүлээ гаргаад байгаа һаа—балян ургаса абтахань дамжаггүй. «Үналуурине газар тариа үналдаг ... хорсоод балахын юм» гэжэ Н. С. Хрущев зааба.

Республикымнай бүхы ажалшад танай, таряаша нүхэд, амжалтаар баярлана. Гэбэшье таанар үшөө ехэ юумэ хэжэ шадахат, бүри ехэ таряа ургуулха аргатай гэжэ таанарта найдана. Иигэжэ найдаха үндэһэн бии. Юуб гэхэдэ, парти болон правительствын магтаалда урмашан, шэнэ амжалта туйлаха — танай уялга.

Таряашан гээшэмнай удха схэтэйшье, хүндэтэйшье үгэ даа. Тракторист, комбайнер болон газар хахалагша, үрэһэ хаягша, мүн колхозой түрүүлэгшэ, совхозой директор, мэргэжэлтэд болон партийна хүтэлбэрилэгшэ—бултадаа таряашан гэһэн хүндэтэ нэрэтэй.

Ажалша таряашанай алдар нэрын түлөө тэмсэхэ гээшэ үндэр ургасын түлөө тэмсэл мүн. Энээниие харюулхын тула бүхы шадалаа элсүүлэе, хүндэтэ нүхэд таряашад!

ВЦСПС-эй хүдэлмэри тухай тоосоон, коммунис общество үргэн далайсатайгаар байгуулжа байһан үедэ СССР-эй профсоюзуудай дүүргэхэ зорилгонууд

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр В. В. ГРИШИНЭЙ элидхэл*)

Промышленность, барилга, транспорт болон хүдөө ажахыда ашаглагдаагүй угаа ехэ арга боломжонууд бии. Предприяти, барилга, совхоз бүхэндэ, цех, фермэ бүхэндэ, бригада, хүдэлмэриин һуури бүхэндэ иимэ арга боломжонууд бии. Эдэниие коммунизм байгуулгын аша туһада тааруугаар хэрэглэхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болоно. Энэ зорилго шиидхэлгэдэ профсоюзуудай, бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай хүсэлэл оролдолго зорюулагдаха ёһотой гээд В. В. Гришин онсолон тэмдэглээ.

Ажалай бүтээсые али болохоор дээшэлүүлхэ асуудалнуудта профсоюзуудай организацинууд гол анхаралаа хандуулха ёһотой. Ажалай бүтээсэ капиталис оронуудайхида орходоо һураггүй түргэнөөр СССР-тэ дээшэлдэг байха юм. Олохон предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар долоон жэлэй эсэстэ туйлахаар түсэблэһэн хэмжээндээ хүрөөд байнхай. Москвагай, Москвагай областиин, Ленинградай экономическа районуудай, Белоруссиин, Латвиин, Эстониин промышленность даалгабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Зүгөөр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар долоон жэлэй даалгабари бүхыдөө хүсэдөөр дүүргэгдэнэгүй. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабаринуудые нёдондо жэлдэ совнархозуудай предприятинуудай 20 процентнь, энэ жэлэй түрүүшын хахадта 23 процентнь дүүргээгүй.

Техническэ нормо зохёолгын асуудалнуудта нүхэр Гришин саашань тогтожо хэлээ. Олон хуушарһан нормонууд техническэ талаараа үндэһэлэгдэһэн шэнэ нормонуудаар мүнөө һэлгэгдээд байна. Иимэ нормонуудай хэмжээниинь 50 процент хүрэтэр дээшэлээ. Олониитын хүсөөр хүдэлдэг нормо зохёолгын бюронууд профсоюзуудай организацинуудай хабаадалгатайгаар бии болоод, үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Гэбэшье техническэ нормо зохёолгодо олон дутуунууд үшөөл бии.

Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ, ажахын түсэбүүдые зохёолгодо ажалшадые олоор хабаадуулһан баримтанууд элидхэл соо дурдагдаһан байна. Мүнөө 66 мянган предприяти болон барилганuудта, 52 мянган томо цехүүд болон совхозуудай отделенинүүдтэ саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнүүд байгуулагданхай. Тэдэнэй составта 4.600 мянган түрүү хүдэлмэришэд, инженер, техникүүд һунгагданхай. Үйлэдбэриин зүблөөнүүд миллион шахуу дурадхал жэл бүхэндэ оруулдаг.

Материальна талаар урмашуулха гол ёһонуудые саашадань бэхижүүлгэ салин хүлһэ гуримшуулгада туһалаа гээд В. В. Гришин хэлээ. Мүнөө үедэ 49 миллион тухай хүдэлмэришэд болон алба хаагшад шэнэ гуримаар ажалай түлөөһэ абадаг болоо. Гуримшуулгын хэгдэһэнэй һүүлээр, жэшээлхэдэ, нүүрһэнэй промышленностьда салин хүлһэн 37 процентээр, хара металлургида—11 процентээр, химическэ промышленностьда—16 процентээр, түмэр замай транспорт болон барилгада—13 процентээр, совхозуудта—21 гаран процентээр дээшэлһэн байна. Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн илангаяа ехээр нэмээ. Элдэб зургаануудай талаар ажалай түлөөһэ ондо ондоогоор үгэдэг ябадал зайсуулагданхай.

Гэбэшье энэ хэрэгтэ үшөө горитой дутуунууд бии. Зарим предприятинууд болон барилганuудта салин хүлһэ түлэхэ гурим буруугаар хэрэглэгдэнэ, түлөөһэ үгэхэдөө тэгшэлэлгын гурим хэрэглэгдэнэ, хүдэлмэриин тариф гаргалгада, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл, ажалай түлөөһэ тодорхойлхо талаар алдуунууд гаргагдана.

Ажалай эрхэ байдал һайжаруулха талаар угаа ехэ хүдэлмэриин хэгдэдэг тухай мэдээнүүдые нүхэр Гришин дурдаа. Тоосоото үе соо имагтал хамтын договорнуудай ёһоор ажал хамгаалгада хоёр хахад миллиард үлүүтэй түхэриг гаргашалагдаа. Ажал хамгаалгын, усалталгаһаа һэргылхэ гуримуудые сахилгын хойноһоо хиналтада профорганизацинууд хоёр миллион шахуу хүниие хабаадуулһан байна. Эдэ бүгэдэһөө һайн үрэ дүн гараа. Үйлэдбэри дээрэ усалталга дүрбэн жэлэй турша соо 25 процентээр үсөөрөө. Гэбэшье зарим һалбаринуудта—нүүрһэнэй, ой модоной промышленностьда, барилга болон хүдөө ажахыда усалталга үшөөл олоор болодог зангаараа.

Манай орондо ажал тухай хуулинууд бии юм. Тэдэ гүрэнэй болон ажалшадай аша туһые хангадаг байна. Эдэ эгээн лэ зүб зүйтэй хуулинууд гээшэ. Эдэниие наринаар сахиха гээшэ захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн ажалшадайшье нангин уялга болоно. Зүгөөр үйлэдбэри болон ажал эмхидхэлгэ һайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абахын орондо сагһаа үлүүгээр хүдэлхэ ябадал хэрэглэжэ, амаралтын үдэрнүүдые хойшолуулжа, үйлэдбэреэ гээгдэлһээнь гаргахые эрмэлзэдэг ажахын хүдэлмэрилэгшэд манайда үшөөл бии байха юм. Ажал тухай хуулинуудые сахилгын хойноһоо хиналтые профсоюзууд шангадхаха уялгатай.

Арадай байдал һайжаруулгада угаа шухала удха шанартай байрын асуудал шиидхэлгэ түрүүшын ээлжээнэй удха шанартай гэжэ Коммунис парти тоолодог гээд нүхэр Гришин онсолон тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта, барилгын хэмжээе ехэ болгохын, шанарыень һайжаруулхын тулада бии байһан арга боломжонуудһаа зарим газарта ашаглагдадаггүй байна. Россин Федерациин, Украинын ССР-эй олон областьнуудта гэр байра барилгын түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Профсоюзуудай организацинууд хадаа эдэ асуудалнуудые бүри һайнаар эрхилдэг, байрын гэрнүүдые барилгын хойноһоо олониитын үрэ ехэтэй хиналтые дээшэлүүлдэг, голодоһо гаргагшадта эсэргүүгээр олониитын һанамжые элсүүлдэг байха ёһотой. Байра-барилгын кооперацииe хүгжөөлгэдэ али болохоор туһалха шухала. Профорганизацинууд хадаа байрын талмай хубаарилгада хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые олоор хабаадуулха, байрада хэрэгтэй кадрова хүдэлмэришэдые — үйлэдбэриин түрүүшүүлые, үнэн сэхэ инженер, техникүүдые болон алба хаагшадые түрүүшын ээлжээндэ квартирaар хангаха зэргэтэй.

Ажалшадай бэсын элүүрые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ, тэдэнэй байдал һайжаруулгада гүрэнэй социальна страховани ехэ үүргэ дүүргэдэг, энээниие хүтэлбэрилгэ профсоюзуудта даалганхай. Социальна страхованида 1959—1963 онуудта гүрэнэй 40 миллиард шахуу түхэриг гаргашалагдаа. Энэнь урда тээхи 30 жэлэй турша соо бүхы дээрээ гаргагдаһан мүнгэ зөөриин шэнээн шахуу болоно. Энэ үе соо социальна страхованиин мүнгэ зөөреэр түлөөһэгүйгөөр гү, али хүнгэлэлтэтэйгөөр 21 миллион үлүүтэй ажалшад элүүржүүлгын газарнуудта амараа, 18 миллион үхибүүд пионернүүдэй лагерьнуудта ошоһон байха юм.

Гүрэндэ тэдхүүлэн амарха газарнуудые саашадаа бүри олон болгохо, санаторинууд, пансионадууд, амаралтын гэрнүүдые бариха, тэдэниие болбосон һайн болгохын тула профсоюзууд нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Профсоюзуудай курорт, санаторинуудта амарһан хүнүүдэй тоое 1960 онойхитой жэшэбэл, жэл бүри 1 миллион үлүүтэй хүнөөр нэмэнэ. Хоёр арбан жэлэй туршада курорт, санаторинуудтахи һууринуудай тоо 8 дахин олон болохоор хараалагданхай.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

* Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын октябриин 30-най номерто.

СССР-эй профсоюзуудай XIII съезд

СССР-эй профессиональна союзуудай XIII съезд Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо октябриин 29-дэ хоёрдохи үдэрөө хүдэлмэрилөө. ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришинэй, Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Я. С. Кувшиновай элидхэлнүүдые делегадууд саашадань зүбшэжэ oроо.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, коммунис ёһоной ниитын харилсаа тогтоохо, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, тэрэнэй ажал болон һуудал байдал тухай үдэр бүхэнэй оролдолго гаргаха тухай асуудалнууд СССР-эй профессиональна союзуудай XIII съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалга соо табигдаһан байна. Делегадууд үгэ хэлэхэдээ эдэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулаа. Манай оронoй городууд болон тосхонуудта ажалай угаа ехэ дэбжэлтын боложо байһан тухай тэдэнэр хөөрөө, өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хэлээ.

Профсоюзуудай Ленинградай промышленна областной соведэй түрүүлэгшэ **А. А. Слепухин** үглөөнэй заседани дээрэ түрүүн үгэ хэлээ. — Техническэ дэбжэлтые, үйлэдбэриие оньһожоруулга болон автомадаар зэбсэгжэлгые түргэдхэлгэдэ Ленинградай болон областиин профсоюзуудай организацинууд тусгаар анхарал хандуулна, эдэ асуудалнуудые хүдэлмэриимнай гол шэглэл болоно гэжэ тоолоно гээд тэрэ хэлээ. Долоон жэлэй эхилһэнһээ хойшо 4700 шэнэ машина, механизм болон приборнууд ухаалан зохёогдожо, ашаглагдадаг болоо. Үйлэдбэриин техническэ хэмжээе болон продукциин шанарые олониитын зүгһөө шалгаха хэмжээнүүд профсоюзуудай организацинуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар предприятинуудта хододоо үнгэргэгдэжэ байдаг.

Ленинэй городто анха түрүүн бии болоһон коммунис ажалай һургуулинуудай шухала удха шанартай байһые үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Жэлэй турша соо иимэ һургуулинуудай тоо 4560 хүрэтэр олон болоко, тэдэндэ 150 мянга шахуу ажалшад һурана.

Белоруссиин профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ **И. Н. Макаров** үгэ хэлэхэдээ, республикын экономико болон соёл культурын дэбжэлтэ тухай хөөрөө. Промышленностиинь бүхы продукци дүрбэн жэлэй турша соо 58 процентээр нэмээ. Белоруссиин хүдөө ажахы саашадаа хүгжэһэн байна.

Техническэ талаараа үндэһэлэн баримталагдаһан нормонуудые хэрэглэхэ асуудалда үгэ хэлэгшэ ехэ анхарал хандуулаа.

Ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай ажалые тайлбарилха талаар республиканска совпрофой, Белоруссиин совнархозой хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай нүхэр Макаровай хөөрөөе съездын делегадууд һонирхолтойгоор шагнаа.

Октябриин һайндэрые болон профсоюзуудай съездые эрхимээр угтахын түлөө мүрысэхэдөө, манай совхозой коллектив гүрэндэ ороһо таряа, хартаабха худалдаха социалис уялгаяа болзорһоонь урид дүүргээ гээд Ивановска областиин «Шуйский» совхозой мал ажалай комплексно бригадын бригадирай туһалагша **З. И. Заботина** хэлээ. Совхоз түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо хоёр хахад дахин ехэ ороһо таряа Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулаа, 1700 тонно хартаабха худалдаха түсэбтэй байһан аад, хоёр мянга гаран тонно хартаабха худалдаа. Нёдондонойхидо орходоо һураггүй ехэ һү, мяхан худалдагдаа гээд тэрэ мэдээсээ.

Удаань СССР-эй зам харилсаанай министр **Б. П. Бещев**, текстильнэ, хүнгэн промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай ЦК-гай түрүүлэгшэ **М. А. Колбецкая**, профсоюзуудай Свердловско промышленна областной соведэй түрүүлэгшэ **А. И. Быков** болон бусад съездын үглөөнэй заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

Профсоюзуудай Бүхэхитадай Федерациин секретарь **Чжао Го-цзян**, Польшын Профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ **Игнаци Лога-Совиньский**, Франциин Ажалай Бүгэдэ ниитын Конфедерациин генеральна секретарь **Бенуа Фрашон**, Чехословакиин Профсоюзуудай Централна Соведэй түрүүлэгшэ **Франтишек Зупка** гэгшэд өөһэдынгөө оронуудай хүдэлмэришэн ангиин зүгһөө СССР-эй профсоюзуудай съездын делегадуудые халуунаар амаршалһан байна.

**

Магнитогорско металлургическа комбинадай директор **Ф. Д. Воронов** үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдээсээ. Долоон жэлэй даабарита тоонуудаар хараалагдаһанда орходоо хэдэн арбаад миллион түхэригөөр ехэ продукци предприятиин коллектив үнгэрһэн дүрбэ үлүүтэй жэлэй турша соо үгэһэн байна; энэ үе соо металлургнууд гүрэндэ миллиард үлүүтэй түхэригэй ашаг олзо оруулаа. Магниткын доменщигууд болон булад хайлуулагшад агрегадуудайнгаа бүтээсын талаар американхидые үни хада ахижа гаранхай.

1964—1965 онуудай түсэбэй проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ комбинадай профсоюзна комитет ажалшадые олоор хабаадуулаа. Энэ хадаа доторой арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр элирүүлхэ хэрэгтэ туһалхаһаа гадна, түсэбые бүхы талаарнь дүүргэлтын түлөө харюусалгые дээшэлүүлнэ гээд нүхэр Воронов хэлээ.

Партиин болон Советскэ правительствын амгалан ёһоной политикые, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряахын түлөө тэдэнэй хэдэг сусаршагүй тэмсэлые Магниткын ажалшад өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ хүсэдөөр һайшаагаа гээд нүхэр Воронов үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Предприятинуудай коллективүүдһээ, профсоюзна болон ниитын организацинуудһаа мянга гаран амаршалганууд, рапортнууд профсоюзуудай XIII съездын нэрэ дээрэ абтаа гээд түрүүлэгшэ мэдээсээ.

Удаань нүүрһэшэдэй комплексно бригадын бригадир Социалис Ажалай Герой **Н. Я. Мамай**, Советскэ Союзай Герой лётчик-космонавт **Ю. А. Гагарин**, Узбегэй профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ **С. Нурутдинов**, Латвиин профсоюзуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ **В. А. Блюм** болон бусад үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлээ.

ГДР-эй, Италиин, Румыниин, Венгриин, Болгариин, ДРВ-гэй профсоюзуудай түлөөлэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлээ. Үглөөнэй болон үдэшын заседанинууд дээрэ аха дүү профсоюзуудай түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд угаа ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, нэгэтэ бэшэ альга ташалганууд болоо.

Мүн мандатна комиссиин түрүүлэгшэ **П. Е. Бармасовай** элидхэл үдэшын заседани дээрэ шагнагдаһан байна.

СССР-эй профсоюзуудай XIII съезд октябриин 30-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

Н. Абрамов, В. Калистратов, В. Лейбов, В. Терентьев.

(ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд).

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ 1917 1963

15 хоног соо 300 центнер

...Хойто-Байгалай аймашад энэ жэлдэ орол... ажаллажа, ажахын...һалбари болохо загаһа...мышленностиие хүгжөө... Загаһа бариха 9 һа...б бүхы дээрээ 127 про...үргэгдээ. Тиихэдэ загаһа...шат түсэбөө 153 про...һэн байна. Нёдондо жэ...үеынхитэй сасуулхада, ...ажалшад 764 центнерээр ...а барижа, Эхэ орондоо ...болоно.

...най комбинадай С. С. ..., Г. М. Печкин, Ю. А. ...инов, В. А. Демина, мүн ...колхозой И. А. Туров ...даадаг загаһа барилгын ...бригаданууд даабаряа холо ...дүүргээ. Жэшээлхэдэ, ...Печкинэй бригадын...оной түсэбые 9 һарын ...141 процент дүүргэжэ ...дэнэр октябриин 15 ...300 үлүүтэй центнер ...барижа тушааһан байна. ...коллективһээ нүхэр ...новай бригада ехээр ..., жэлэйнгээ түсэбые ...гарһэн 9 һара соо 138 ...дүүргэнхэй. Ажалдаа ...ябаһан эдэ бригадын...үүр, гүльмэеэ һайнаар ... Мүн эндэ ажалай жу...наар сахигдана, бэс ...алажа хүргэхэ гээшэ ...ёһо заншал болонхой.

Загаһанай продукци Эхэ орондоо бүри ехээр үгэхэ арга боломжын эндэ бии байһые түрүү эдэ бригадануудай дүй дүршэл гэршэлэн харуулна.

Долоон жэлэй табадахи жэлэй һүүлшын, шиидхэхы кварталай үедэ мүн лэ эршэмтэй шангаар ажаллаха гэһэн зорилго загаһа баригшад урдаа табинхай. Тэдэнэр жэлэй дүүрэтэр 3000 центнер загаһа бариха түсэбтэй. Хойто-Байгалай загаһашад энэ түсэбөө дүүргэжэ, арад зондоо загаһанай продукци ехээр үгэхые оролдон, ажалайнгаа эршэ шангадхажа байна.

Н. Хазагаев.

Мүрысөөндэ түрүүлнэ

Долоон жэлэй табадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 3-дахи кварталай дүн һаяхан гаргагдаба. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй предприятинуудай дундаһаа Еловско леспромхозой коллектив шалгарба. Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха комбинадай мэдэлдэ ородог тус леспромхоз жэлэй эхинһээ хойшо һайн үрэ дүн туйлажа, Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта, 1-дэхи мүнгэн шанда гурбадахяа хүртөө.

Тус леспромхозойхид валовой продукци бүтээхэ кварталайнгаа түсэбые 125,8 процент дүүргээ, ажалай бүтээсые 113,3 процент хүргөө. Мүн нэгэ түхэригэй товарна продукци бүтээлгын гаргашые 12 процентээр хямдаруулжа шадаа.

Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын мэдэлэй Каменск тосхондохи 5-дахи хилээмэнэй завод 2-дохи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Н. Мальцев.

Улаан тугаа алданагүй

...Мартынен... дархашуу...а барилгын ...бетон» нэ...дахи филиа...дэлмэришэдэй ...һэнээр үни...бригада бүтээ...ажаллажа, ...жэшээ ха...

...циалис уял...дээрэнь ...оролдожо ...бригадын...һаа гадуур ...метр барилгын зүйлнүүдые бэлэдхээ гэхэ гү, али бригадын гэшүүн бүхэн түсэбэй ёһоор 660 түхэригэй продукци бүтээхын орондо 1000 түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байна.

Бригадир Г. Мартыненко өөрөө оролдосотойгоор, үнэн сэхээр ажаллажа, коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой. Тиимэһээ тэрэ бригадынгаа ажал зүбөөр эмхидхэнэ, абаһан уялгаяа, барилгашадай захилые дүүргэхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Һаяхан тус бригадынхид ТЭЦ-эй барилгын харюусалгатай захил дүүргэээ. Шухала удха шанартай энэ барилгын захилнуудые түргэнөөр, һайнаар дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр ехэ оролдожо, бэлэн болгогдоһон захилыень болзорһоонь урид эльгээжэ шадаа. Нүхэр Мартыненкын бригада дамжуулгын Улаан тугые ходо барижа ябаһаар.

М. Болонев.

Владимир Водопьянов электровоз заһабарилха мэргэжэл һайнаар шудалжа, электро-хабсаргагшадай бригадираар томилогдоһон байна. Залуу хүдэлмэришэн энэшье уялгаяа һайнаар дүүргэжэ, даадаг бригадань ЛВРЗ-гэй эрхимүүдэй тоодо оролсонхой. Комсомолой гэшүүн Водопьяновай бригада һайндэр болотор нэгэ электровоз түсэбһөө гадуур хабсаргахые оролдоно.

Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдодог залуу нүхэр Томско технологическа институтда заочноор һуралсана, өөрынгөө мэргэжэлдэ 50 гаран залуушуулые һургаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Водопьянов ажаллажа байна.

В. Муллерай фото.

ВЦСПС-эй ТҮРҮҮЛЭГШЭ В. В. ГРИШИНЭЙ ЭЛИДХЭЛ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Эхэнэр хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдалые улам һайжаруулха, элүүрыень сахиха хэрэгтэ парти, правительство саг үргэлжын анхарал хандуулдаг гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Эхэнэрнүүдые хүнгэншэг аад, һайн түлөөһэтэй хүдэлмэридэ оруулха, эхэнэр хүдэлмэришэдые мэргэжэлдэ һургалгын хэрэг һайжаруулха, гэр тойроноо хэдэг ажалыень хорооходо ба хүнгэдхэхэ хэрэгтэй. Хүүгэдэй саад, ясли, интернат һургуулинуудые бариха хэрэг, ниитын эдеэ хоолые профсоюзуудай үдэр бүриин хиналтада абаха шухала.

Ажалшадай байдалай улам һайжаржа, арад зоной хэрэглэхэ эд товар гаргалгын улам нэмэжэ байһан ябадал совет худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ ехэ эрилтэ табина. Эд товарай нөөсые арьбадхаха гэжэ сат үргэлжэ оролдохо, ассортиментыень үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха, худалдаа наймаанай эмхинүүдые бүри олон болгохо, материально-техническэ үндэһэ һуурииень бэхижүүлхэ, хүн зониие хангалта һайжаруулха шухала.

Профсоюзуудай ябуулдаг соёл болбосоролой хүдэлмэри тухайда элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Худэлмэришэд болон алба хаагшадые ажалда, ниитын үйлэдбэридэ һайнаар хандадаг болгон хүмүүжүүлхэ шухала. Профсоюзууд мүрысөөнэй, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй түгэлдэр хүсэндэ түшэглэн, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые үйлэдбэриин түрүүшүүлэй үүсхэн бүтээхы ажалай жэшээ дээрэ хүмүүжүүлнэ.

Хүдэлмэришэдэй суглаан, үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй, нүхэдэй сүүдэй хүмүүжүүлхы үүргые улам дээшэлүүлхэ, һайнаар ажаллаһанайнь түлөө хүдэлмэришэд, алба хаагшадые урмашуулха хэмжээ һайнаар хэрэглэхэ, тиихэтэеэ хамта ажалһаа хулжагшад, ажалһаа таһаргшад, лодырьнууд, архишад болон хулиганудта эсэргүү эрид шанга тэмсэл эмхидхэхэ хэрэгтэй. Олон жэлдэ һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө хүдэлмэришэд, алба хаагшадые урмашуулха, тэрэшэлэн журам эбдэгшэд тушаа абаха хэмжээнүүд тухай дурадхалнуудые ВЦСПС бусад органууд болон зургаануудтай хамта тодорхойлон зохёогоод, тэдэнээ правительствын үзэмжэдэ табинхай. Тусхайлан хэлэбэл, ажалһаа гээгдэһэн хүнүүдтэ үгтэхэ амаралтын болзорые гээгдэһэн үдэрэйнь тоогоор хорооха гэжэ хараалагдана.

Ажахын хүдэлмэрилэгшэд, мастернууд, бригадирнууд хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Гэбэшье үдэр бүри хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаггүй, харин үйлэдбэриин зорилгонуудые захиргаанай гуримаар шэнэдхэхэ һэдэлгэ гаргадаг ажахын хүтэлбэрилэгшэд үшөөл бии байһаар. Энэнь ажал хэрэгтэ хохидол ушаруулна. Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала.

Долоо миллион шахуу хүдэлмэришэд, алба хаагшад, колхозникууд мүнөө үйлэдбэри дээрэ ажаллахатаяа хамта һуралсажа байдаг. Арба миллион үлүүтэй ажалшад жэл бүри шэнэ мэргэжэл шудална, өөһэдынгөө онол шадабариие дээшэлүүлнэ. Ажалшадай культурно-техническэ болбосоролые дээшэлүүлхэ ниитын шэнэ арганууд — арадай соёл болон техническэ дэбжэлтын университедүүд, түрүү дүй дүршэлэй институдууд, экономическа һургуулинууд болон бусад бии боложо, хүгжэн дэлгэржэ байнхай. Орон доторнай соёлой 10 мянган университедүүд бии юм. Бүхы хүдэлмэришэд, таряашадай соёл болон техническэ болбосоролые интеллигенциин хэмжээндэ хүрэтэр үргэхэ гэһэн түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ зорилго шиидхэгдэжэ байна.

Элидхэлшын тэмдэглэһэнэй ёһоор, ажалшадай дунда ябуулагдадаг сурталхүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ профсоюзуудай соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд шухала үүргэ дүүргэнэ, эдэнэй тоо саг үргэлжэ нэмэжэ байдаг. Дүрбэн жэлэй турша соо уран һайханай бүлгэмүүдэй тоо нилээд ехээр нэмэжэ, 380 мянга болоо. Тэдэнэй хүдэлмэридэ 7 миллион үлүүтэй хүн хабаадана. Арадай 350 театр эмхидхэгдэнхэй. Профсоюзууд өөһэдөө, мүн министерствэнүүд болон эмхи зургаануудтай хамта тусхай һалбаринуудта хабаатай 10 центральна газета, ниитэ-үйлэдбэриин 9, научна болон үйлэдбэриин техническэ 60 гаран журнал хэблэн гаргана.

Тоосоото үе соо профсоюзуудай харьяата спортын бүлгэмүүдэй гэшүүдэйнь тоо 16 миллиондо хүрэтэрөө нэмээ. Аяншалга болон экскурсинуудта 1962 он соо 13 миллион үлүүтэй хүн хабаадаһан байна. Манай профсоюзууд дүрбэн жэл хахадай туршада бэе махабад болбосоруулха, спорт болон аяншалга хүгжөөхэ хэрэгтэ 650 миллион үлүүтэй түхэриг мүнгэ табиһан байха юм.

Тоосоото үе соо профсоюзуудай бүхы ажал ябуулгань демократи үргэн ехээр хүгжөөхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлхэ, хамтаараа хүтэлбэрилхэ ёһо гурим үндэһэ болгон бэелүүлэгдээ. ВЦСПС хадаа профсоюзай хүдэлмэри тухай асуудалнуудые үргэн ниитэ ажалшадай зүбшэн хэлсэлгэдэ ходо табидаг байгаа. Профсоюзуудай XII съездһээ хойшо ВЦСПС-эй хүдэлмэри тухай предприяти, барилгануудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай суглаанууд дээрэ, городууд болон областьнуудай профсоюзна активай суглаанууд дээрэ 300 шахуу элидхэл хэгдээ.

Профсоюзай эхин организацинуудай үүргые улам дээшэлүүлхэ асуудалда зорюулагдаһан эмхидхэлэй хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдаа. Мүнөө манайда 170 мянган эхин организаци бии юм. Тэдэнэр хүдэлмэришэд, алба хаагшадай ажалай эдэбхи хүгжөөн бадаруулха, үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжо элирүүлхэ ба хэрэглэхэ, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ хэрэгтэ оролдолго хүсэлэлгээ зорюулна.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй, ВЦСПС-эй XI пленумэй тогтоолнуудтай зохилдуулан, профсоюзна органуудые шэнэдхэн хубилгаһанай үндэһөөр һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. 75 хизаар болон областьнуудта профсоюзуудай промышленна, хүдөө ажахын советүүд бии болгогдоо. Промышленностьдахи профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие хүтэлхэ бюро, хүдөө ажахыдахи профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие хүтэлхэ бюро ВЦСПС-тэ, союзна болон автономно республиканудай профсоюзуудай советүүдтэ эмхидхэгдээ. Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин Управленинүүдэй профсоюзна комитедүүд бии болгогдоо. Иигэжэ шэнэдхэн хубилгаһанай ашаар профсоюзай органууд предприяти ба барилгануудта бүри дүтэлхэ, үйлэдбэри хүгжөөхэ гол асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, ажаһуудалай, культурна хэрэглэмжэ хангалгада, ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэг һайжаруулха ябадалда тэдэнэй анхарал хандуулха арга олгоо.

КПСС-эй XXII съездһээ хойшо профсоюзай эмхинүүд дотор олониитын эмхинүүдые байгуулхын тула горитой юумэ хэгдээ гэжэ В. В. Гришин хэлэбэ. Профсоюзай фабрично-заводуудай, районно болон городской комитедүүдэй 95 процентнь, совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин Управленинүүдэй профсоюзна комитедүүдэй хахад шахуунь олониитын хүсөөр хүдэлнэ. Гэхэ зуура энэ үрэ дүнгые хэтэрүүлэн сэгнэжэ болохогүй. Профсоюзуудай зарим советүүд болон комитедүүд ажал хэрэгээ гол түлэб түлөөһэтэ аппарадай хүсөөр ябуулдаг зандаа байһаар, зарим профорганууд элдэб комисси, штатна бэшэ таһагуудые бии болгоод, тэдэнэй дунда хүдэлмэри ябуулдаггүй, хүдэлмэриинь хүтэлбэрилдэггүй байна. Саашадаа эдэбхитэдые олоор хабаадуулха, демократическа ёһо гурим хүгжөөхэ, зониие олоор хабаадуулха гээшэ манай шухалын шухала зорилго болоно гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ.

Саашадаа кадрнууд болон эдэбхитэдые шэлэн томилхо, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта тогтохо зуураа, профсоюзуудай советүүд болон комитедүүдэй ажал ябуулга тухай хэлэбэ. Эдэнэй хүдэлмэринь хэдэн суглаа үнгэргэһөөр, тогтоолнуудые абаһаарнь бэшэ, харин коммунис байгуулалтын зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ олониитые хэр шадамараар эмхидхэн элсүүлдэг байһаарнь сэгнэгдэхэ ёһотой. Профсоюзна органуудай хүдэлмэриин онол аргые улам һайжаруулха, тиихэдээ элдэб суглаа, зүблөө үнгэргэлгөөр дашуурхагүй, харин гүйсэдхэлэй шалгалтые али болохоор һайжаруулха шухала байна гэбэ.

Ажал эрхилэлгын һургуули болохо профессиональна союзууд ажахые хүтэлбэрилхэ, предприятинуудые эрхилхэ зургаануудые бүридүүлэн байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха зэргэтэй. Эрхим хүдэлмэрилэгшэд болон эдэбхитэдые улам олоор ажахын хүдэлмэридэ дэбжүүлхэ, гүрэнэй болон соёлой байгуулалтада олон миллион хүнүүдые элсүүлэн хабаадуулха, ударидалгын дүй дүршэлдэ ажалшадые һургаха ёһотой. Тиигээд лэ байбал, профсоюзууд коммунизм байгуулгын ленинскэ һургуули байһан өөрынгөө уг зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, коммунис ёһоной ниитын захиргаанда хабаадахаар арад зониие бэлдэхэ бодото һургуули болохо байна.

Советскэ профсоюзууд партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, өөрынгөө эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие бүри һайжаруулха, манай орон дотор коммунис общество байгуулха программа бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ олониитын зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые бүри ехээр бадаруулха байха гэжэ нүхэр Гришин мэдүүлбэ.

Уласхоорондын профсоюзна ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүсэнэй бата нэгэдэлтэй, нягта эмхидэлтэй байхын түлөө советскэ профсоюзуудай ябуулжа байгаа тэмсэлдэ элидхэлшэ ехэхэн анхарал хандуулаа. Советскэ профсоюзуудай бүхы хүдэлмэринь ажалшадай ангиин талаар һаналаа нэгэдхэхэ нангин ёһо гуримые, мүнөө сагай байдалые, дэлхэйн хүдэлмэришэнэй ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэһэн ёһоор, марксистско-ленинскэ шэнжэлгэ хэһэнэй үндэһөөр ябуулагдана.

Манай оронoй ажалшад, советскэ профсоюзууд Советскэ Союзай гадаадын политикые, эб найрамдал, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гол ёһо хамгаалан, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй правительствын, нүхэр Н. С. Хрущевой бэелүүлжэ байгаа бүхы ябуулгые, дэлхэйн социалис ёһо гурим, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бата нэгэдэл бэхижүүлхэ бүхы алхамуудые бүрин һайшаажа, нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ.

Московско договорто гар табиһан Советскэ правительствын ябуулгые ВЦСПС бүрин һайшаагаа. Энэ договорые профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин һайшаан дэмжэжэ байһан тухай тэрэнэй генеральна секретарь нүхэр Луи Сайянай мэдүүлгые советскэ профсоюзууд мүн лэ ехэ баяртайгаар угтаа. Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци, тэрээниие һайшаан дагадаг национальна профцентрнүүдэй тон олонхинь ядерна зэбсэгтэй болохын түлөө урилдөөе болюулха, термоядерна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө арадуудай тэмсэлдэхи түрүүшын бодото алхам болоно гэжэ энэ договорые сэгнээ.

Эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын хэрэгүүд хадаа империализмда эсэргүү, эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй гол хүсэн болоһон уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэхи нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ эрилтэ табина. Советскэ профсоюзууд ямарншье шэглэлтэй профсоюзуудай хоорондын харилсаа холбоое бэхижүүлхэ, дэлхэйн профсоюзна хүдэлөөнэй нэгэдэл һэргээхын түлөө ходоо эрид шууд тэмсэдэг байгаа, тэмсэжэ байна. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ советскэ профсоюзуудай уласхоорондын холбоон нилээд үргэдөө, бэхижээ. Тоосоото үе соо советскэ профсоюзуудай уряалаар 88 оронoй 1385 профсоюзна, хүдэлмэришэнэй делегацинууд СССР-тэ ерээд ошоо. Энэл үе соо советскэ профсоюзуудай 800 делегаци 50 оронoор ябаад ерэһэн байна.

Дэлхэйн социалис байгуулалта империализмда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлдэхи гол хүсэн, бүхы дарлагданги, боолшологдонги зоной этигэл найдабари болоно гэжэ нүхэр Гришин хэлэбэ. Тэрэниие саашадань али бүхы аргаар бэхижүүлхэ хэрэгые, социалис оронуудай арадуудай эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй мандалгые бүхы дэлхэйн ажалша хүнүүд тон шухалада тоолоно.

Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэд КПСС-тэй, бусад аха дүү партинуудтай ехэ арсалдаа гаргаһаниинь мэдээжэ. Һүүлэй үедэ Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондохи харилсаан бирагүй болоһон байна. Иимэ ушарай тохёолдоһониинь гэмшэлтэй, теэд манай гэмээр тиигээгүй. Съездын делегадууд, тэрэшэлэн бүхы совет хүнүүд эдэ асуудалнуудтай һайн танил байна.

Манай партиин, Советскэ правительствын, бусад марксистско-ленинскэ партинуудай документнүүд, тэрэшэлэн Хитадай коммунис партиин ба КНР-эй правительствын документнүүд хэблэлдэ тунхаглагданхай. 1957, 1960 онуудта болоһон Московско зүблөөнүүдэй декларацинууд, мэдүүлгэнүүдые манай ленинскэ парти батаар сахина. Гараһан арсалдаануудые зайсуулхын тула, социалис оронуудай нэгэдэлые
бэхижүүлхын тула, уласх
хүдэлмэришэн ангиин бүх
люционно хүсые марксизм
мын гол ёһо баримталгын
һөөр эмхидхэн жагсаахын
най парти оролдолго гаргаһ
хашье байха.

В. В. Гришин монопол
зонхилолгодо эсэргүү,
капиталис оронуудай аж
тэмсэлые тайлбарилан т
зуураа, эдэ оронуудтахи
ришэнэй хүдэлөөнэй хүсэтэ
тэ тухай, забастовкануудай
дэлгэржэ байһан тухай
Хэрбээ 1958 ондо 27 милл
хуу хүн стачкануудта ха
байбал, 1962 ондо 60 милл
рэтэрөө нэмээ. США, Греци
болон капиталай бусад о
хүдэлмэришэдые хашаһа
хуулинууд гаргагдаа.
нууд ба тэдэнэй үгөөр бай
вительстванууд ажалшадай
лые дарахын тула шада
юумэеэ хэнэ. Хүдэлмэришэ
хэрэгэй түлөө эрэлхэг зори
тэмсэлшэдтэ съездын т
аха дүүгэй амаршалга хүр
питалтай тэмсэһэн ангии
даануудтаа, эб найрамдал
социальна дэбжэлтын түлөө
дэ шэнэ илалтануудые тү
тэдэндэ хүсэнэбди гэжэ
шэ мэдүүлбэ.

Профессиональна союз
тиин хүтэлбэреэр асари ех
болоо. Эдэнэй бүхы ажал
гань ленинскэ партитай х
Манай оронoй профсоюзууд
тойрон бүрилдэһэн ба хүгж
рэнэй хүтэлбэри доро ал
маар дабшажа ерэһэн
Партиин хүтэлбэри совет
союзуудай хүсэ шадалай
сэл, ажалшадай аша туһа
мунизмын аша туһада эдэ
рюулдаг үрэ түгэс ажал
аша үндэһэн болодог байга
хой байна, ходоодо боло
гэжэ В. В. Гришин онсолон
лэбэ.

Ленинэй партиин агуу
гэй түлөө тэмсэхэһээ үлүү
юумэ советскэ профсоюз
зээшье байгаагүй, байнашь
жэ манай түрэл партие,
ленинскэ Центральна К
нүхэр Никита Сергеевич
СССР-эй профсоюзуудай
дын үмэнэһөө үшөө дахин
хыемни зүбшөөгыт. Профе
на союзууд партиин табиһ
гонуудта бүхы талааараа,
харюусахаар байха, ком
түлөө тэмсэлдэнь бата түш
гуури болохо байха.
нальна союзууд партияа
баатар габьяата хүдэлмэр
гиие, бүхы ажалшадые
таар эмхидхэн жагсаажа
тын дунда ябуулдаг эмхид
мүүжүүлгын хүдэлмэреэ
жаруулан, манай орон дот
низмын түгэс илалта туйл
лөө арад бүгэдын тэмсэлд
жа, оролдолго хүсэлэлгээ
бадхаха байха гэжэ нүхэ
мэдүүлбэ.

Зэдын үйлэдбэриин управлениин партийна конференци

Колхоз, совхозуудай экономико хэлбэришэгүй хүгжөөхэ

«Гээгдэнги колхоз, совхозуудай экономико хүгжөөхэ зарим асуудалнууд тухай» Н. С. Хрущевой бэшэг, мүн зарим ажахынуудай гээгдэлые усадхаха талаар социалис мүрысөө дэлгэрүүлээ гэһэн Винницкэ областиин Хмельницкэ үйлэдбэриин управлениин ажалшадай бэшэг Зэдэ, Ториин, Захааминай колхозникуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, бүхы коммунистнуудай дунда үргэнөөр дэмжэгдэбэ. Һаяхан энэ асуудал Зэдын үйлэдбэриин управлениин II партийна конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар үйлэдбэриин управлениин начальник **В. Ф. Лысов** элидхэл хээ.

Н. С. Хрущевой бэшэг соо элишэлэгдэһэн ехэ дутагдалнууд манай управлениин колхоз, совхозуудай ажахыда сэхэ хабаатай гэжэ элидхэлшэ болон делегадууд тэмдэглэбэ. Адуу малай хангалтагүйгөөр үсхэбэрилэгдэжэ, малай тэжээл багаар бэлдэгдэжэ, таряалангай ургасын дээшэлээгүй байһан шалтагһаа продукци абалга долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа гээгдэжэ ябана.

Управлениин ажахынуудта ажалай гаргаша тон ехэ, тиимэһээ продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ байһаар. Управлениин 18 ажахын 16-ниинь 1962 ондо ямар нэгэн һалбариһаа гарзада орожо, бүхыдөө 235 мянга гаран түхэригэй гарзатайгаар гараһан байха юм. Ажахыгаа биратайгаар эрхилжэ шадаагүй, доторой арга боломжонуудые муугаар хэрэглэһэнһээ, һалан назагайгаар хүдэлһэнһөө боложо управлениин зарим ажахынууд, жэшээнь, «Коммунизмын зам», «Родина», XXII партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ (Михайловка) колхозууд экономическа талаараа ехэхэн гээгдэлдэ оронхой.

ТООЛОЖО ҺУРАХА

Элидхэл соо управлениин колхоз, совхозуудай ажабайдал тодорхойгоор шэнжэлэгдэжэ, зарим ажахынуудай гээгдэлдэ ороһон шалтагааниинь элишэлэгдэн харуулагдаба.

Управлениин совхозууд ашаг олзотойгоор хүдэлнэ. Мүн олонхи колхозууд түмэнүүд, бэхижэнги экономикотой байха юм. Тиигэбэшье һула, гээгдэнги ажахынууд, ажахын һалбаринууд бии байна.

Управлени дотор нэгэ бүлэг колхозууд ажал хэдэг колхозник бүхэндэнь тоолоходо тон бага олзо оруулдаг, тиимэһээ ажалайнь түлөө бага түлбэри үгэнэ.

«Дружба», «Родина», «Коммунизмын зам», XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта 1962 ондо ажал хэжэ шадаха хүн бүхэндэ 400—432 түхэригэй олзо ороһон, ажалша хүн бүхэн 170—226 түхэриг ажалай түлөөһэ абаһан байха юм. Олзо доходой иимэ бага байһанай ушар шалтагаан юуб гэхэдэ, эндэ доторой арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй.

Нүгөө бүлэг колхозууд — Ленинэй нэрэмжэтэ (Михайловка), «Красный Октябрь», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир» колхозууд финансово талаар юундэ бэрхэшээлтэй байдалда ороoб гэхэдэ, эндэ ажалай түлөөһэндэ мүнгэн зоори үлүүсэ ехээр гаргашалагдана, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шаданагүй, ниитын ажалда эзэн бусаар хандаха ябадал гаргана. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ (Михайловка) колхоздо центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 15 түхэриг 30 мүнгэтэ, овощ—17 түхэриг 50 мүнгэтэ болоно. «Дружба» колхоздо ороһо таряа, һү, гахайн, хонинoй мяха абалгань гарзатай байшоо.

— Ашаг олзотойгоор хүдэлхэдэмнай ажахын тоосоон ехэ туһа хүргэхэ байна,— гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Якимов** хэлэбэ. — Теэд һүүлэй жэлдэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлгэдэ анхарал табигдахаяа болишоо. Энээниие зүбшөөхын аргагүй. Илангаяа хонин ажал дээрэ ажахын тоосоондо ороһон бригаданууд аша үрэтэйгөөр хүдэлһэн байна. Тиимэһээ тэдэнэй дүй дүршэлые согсолжо, нарижуулан һайжаруулжа, үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ һанагдана.

Продукци абалгые дээшэлүүлхын, тэрэнэй үнэ сэнгые хямдаруулхын тула ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, тэрэнэй түлөөһые гуримшуулха, ажахын тоосоондо ороһон бригаданудые эмхидхэжэ, продукци абаһанаарнь ажалайнь түлөөһэ үгэхэ арга дүршэл нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй гэжэ конференци тоолобо.

СЭГНЭШЭГҮЙ ЕХЭ НӨӨСЭ

Мяха, һү үгэдэг бодо мал үсхэбэрилгэ управлени дотор ехэхэн һуури эзэлнэ. Зүгөөр ажахын энэ һалбарида хэрэглэдээгүй арга боломжонууд айхабтар ехэ бии гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглэбэ.

Ажахын энэ һалбариие шэнжэлэн үзэхэдэ, үнеэдэй олон болоходол, һүн ехээр абтана. Жэшээнь, һүүлэй табан жэлдэ управлениин ажахынуудта үнеэдэй тоо 31 процентээр олошорһон, энэ үедэ гүрэндэ һү тушаалга 30 процентээр дээшэлһэн байха юм. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (Михайловка) энэ үедэ үнеэдэйнгээ тоо 50 процентээр олошоруулжа, һү худалдалгаяа 69 процентээр ехэ болгожо шадаа. Зүгөөр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (Гэгээтэ) үнеэдынь 16 процентээр олошоржо, һү худалдалга 15 процент дээшэлээ.

Тиимэһээ ойрын 2—3 жэлэй туршада һүрэг соо үнеэдэй тоо 55—60 процентдэ хүргэхэ гэһэн зорилго конференцидэ хабаадагшад табиба. Энээниие бэелүүлхэ арга боломжонууд гүйсэд бии.

Гадна ажалай түлөөһэнэй гуримшуулагдаагүй байһан дээрэһээ һү, мяханай өөрынь үнэ сэн олон ондоо байна гэжэ конференци дээрэ харуулагдаа. Жэшээнь нёдондо XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 6 түхэриг 85 мүнгэтэ болоходо, хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо — 3 түхэриг 36 мүнгэтэ байһан байна. Ушар юуб гэхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид 1961 онһоо хойшо һаалиин фермэнүүдтэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ, малшадай ажалай түлөөһые абаһан продукциин зэргээр үгэдэг болоо бшуу. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо гансахан ажалайнь түлөөһэнэй үлүүсэ ехэ байһан дээрэһээ центнер һүн аяар 3 түхэриг 49 мүнгөөр үнэтэй болоо. Хүнүүдтэ ажалайнь түлөөһые абаһан продукциин харангүйгөөр, энэ тэрэ хүдэлмэриин (тэжээл зөөһэнэй, мал харууһалһанай гэхэ мэтэ) түлөө үгэхэдэ, һаалиин фермэдэ бусад олон колхозникууд хүдэлжэ, түлбэридэ хүртэнэ гээшэ. Зүгөөр фермын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр ажалаа ябуулха аргатай байха юм.

— Манай үйлэдбэриин партком үшөөл хуушаараа хүдэлнэ, ажахынуудай экономикые гүнзэгыгөөр шудалнагүй, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ талаар шанга эрилтэ табинагүй,— гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой отделениие эрхилэгшэ нүхэр **Шишмарев** мэдүүлбэ.

Управлениин ажахынууд хонин ажалһаа олзо доход ехээр абадаг гээшэ. Тиигэбэшье ажахын энэ һалбарида ехэхэн дутагдалнууд ушарна. Эндэхи колхоз, совхозууд һүүлэй 4 жэлэй туршада нооһо абалгаяа 3 мянган центнерээр доошонь оруулжархёо. Тэрэ тоодо хони үсхэбэрилхэ тусхай шэглэлтэй Борьёогой совхоз нооһо абалгаяа 900 центнерээр хороогоо.

Юун болоо гээшэб? Ушар юуб гэхэдэ, энэ үедэ хонидой тоо толгой олошороогүй, хонидынь муугаар харууһалагдадаг болоһон байна бшуу.

Хонин ажалаа эрид хүгжөөхэ, хонидой харууһалга, эдеэлүүлгые һайжаруулжа, долоон жэлэй эсэс хүрэтэр эхэ хонидой тоо толгой 230—250 мянгада хүргэхэ гэһэн зорилго партийна конференци хараалба.

Гахайн, шубуудай фермэнүүдэй ажалые һайжаруулхынгаа хажуугаар, управлени дотороо эдэ һалбаринуудые зүбөөр хубаарилан эмхидхэхэ тушаа конференцидэ хабаадагшад хэлсээ. Мүнөө үедэ 450 эхэ гахайтай фермэнүүд 14 ажахынуудта, 8 мянга гаран тахяа шубуун 8 ажахыда харууһалагдана. Иимэ жэжэ фермэнүүдые баринхаар, гахайн фермэнүүдые гол түлэб XX партсъездын, Ленинэй (Гэгээтэ), «Мир», XXII партсъездын, Ленинэй (Михайловка) нэрэмжэтэ колхозуудта үлөөхэ. Үндэгэ абалгые саашадаа Ленинэй нэрэмжэтэ (Гэгээтэ), «Мир», XXII партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, Ториин совхоздо эмхидхэхэ гэжэ конференци тодорхойлбо. Тэрэшэлэн хартаабха, овощ ургуулха хүдэлмэриие тусхай ажахынуудта даалгаха гэжэ хэлсэгдээ.

ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГЭЭР БЭЛДХЭХЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ управлениин ажахынууд таряалангай хубаарилгые хубилгажа, ороһо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые нилээд ехээр таридаг болонхой. Энэ жэлдэ 1958 онойхитой жэшэхэдэ ороһо таряа абалга 1,8 дахин, кукурузын силос 6 дахин ехээр абтадаг болоо.

Тиигэбэшье ороһо таряа, тэжээл абалгада дутагдалнууд олон үзэгдэнэ. Уһалагдадаг газар хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Гансахан шэнэ газар хахалжа, ургаса багатай ургамалнуудые һэлгэжэ, ойрын хоёр жэлэй туршада таряа тарилгые 10—11 мянган гектараар үргэдхэхэ арга боломжонуудай бии байһан тушаа делегадууд тэмдэглээ. Уһалагдадаг газар, нар шэбхэ ехээр хэрэглэжэ ороһо, таряанай, кукурузын ургаса дээшэлүүлхэ тушаа тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба.

Мүн сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ асуудалда анхарал ехээр табигдаа.

Управлениин ажахынуудта хэрэглэгдэдэггүй холын бэлшээри ехэ бии байна. Таглиин нуурай захаар, Ара-Торидо, Ара-Алцагта, Снежной голдо зундаа 15 мянга шахуу мал бэлшээжэ, 1,5—2,2 мянган тонно хямда сэнтэй мяха абажа болохо байһан тухай конференци дээрэ хэлсэгдээ. Зүгөөр энэ газар дээрэ намаг хатааха, харгы гаргаха, хүнүүдэй байха байра түхеэрхэ хэрэгтэй болоно.

Гэхэтэй хамта үбһэ тэжээл зүбөөр ашаглаха, тэжээл бүйлүүлхэ, тэрэниие иишэ тиишэнь үрихэ баримтануудтай тэмсэхэ тушаа делегадууд анхарба.

Колхозой газар дээрэ хүдэлмэришэд, алба хаагшад, колхозникууд үбһэ ехээр сабшажа абана гэжэ шүүмжэлэгдээ. Ниитын үбһэ, тэжээлые наринаар хамгаалха, зүбөөр ашаглаха тушаа эрид шанга хэмжээ абаха эрилтэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ конференци табиһан байна.

КАДРНУУДТА—ГОЛ АНХАРАЛ

Зарим ажахынуудай гээгдэлдэ ороһон, мүн ажахын һалбаринуудай гарзатайгаар эрхилэгдэдэг байһанай ушар шалтагаан юуб гэхэдэ, нэн түрүүн колхоз, совхозуудай, фермэ болон бригаданудай хүтэлбэридэ мүнөө үеын эрилтые дүүргэхэ шадабаритай хүнүүд табигдаагүй, тиимэ хүнүүдые һурган бэлдэхэ тушаа парткомой, управлениин зүгһөө хэмжээн абтанагүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

Зэдын партийна организациин хүдэлмэриин нэгэ ехэ дутагдалынь юун бэ гэхэдэ, эндэ хүнүүдые һургаха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Имагтал энэ шалтагаанһаа боложо нёдондо механизаторнуудай бүгэдэниитын һуралсал муугаар үнгэрөө. Һуралсалай жэлэй эхиндэ мянга гаран хүн ябажа захалһан аад, һуралсалаа миил 310 хүн дүүргэжэ гараа.

Партком болон Управлениин хүдэлмэрилэгшэд дунда шатын хүтэлбэрилхы кадрнуудые һурганагүй гэжэ энээнһээ урда тээ шүүмжэлэгдэһэн байбашье, мүнөө хүрэтэр энэ хүдэлмэри һайжаруулагдаагүй байһаар. Зүгөөр бригадирнуудые, отделениие эрхилэгшэдые һургаха гээшэ тон шухала. Жэшээнь, гээгдэжэ ябаһан «Дружба» колхозой комплексно бригадын 6 бригадирай, фермые даагшадай дунда 8 классай эрдэмтэй нэгэ, 6 классай—1 хүн, бэшэниинь эхин классай эрдэмтэй.

Кадрнуудые һургаха, илангаяа тэдэнэй дунда экономическа һуралсал эмхидхэхэ тушаа конференцидэ хабаадагшад партком болон управлениндэ шанга эрилтэ табяа.

Конференци дээрэ республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Барьядаев** үгэ хэлээ. Мүн тэндэ областной партийна конференциин делегадууд, парткомой гэшүүд нэмэжэ һунгагдаа.

* *

Конференциин һүүлээр болоһон парткомой пленум парткомой секретарь байһан Х. Х. Хандуевые өөрынь гуйлтаар тушаалһаань сүлөөлжэ, парткомой секретаряар **А. А. Бадиевые** һунгаа.

Б. Гылыков,
манай тусхай корреспондент.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной октябриин 31.

**Аха нютагай (Түнхэн)
Аха» колхоздо нютаг зон
таалтай болоһон малш
юм. Тэдэнэй нэгэн Дул
нова (зүүн гарһаа). Энэ
һарлаг үнеэдһээ һү һаа
лэйнгээ түсэб декабрин
дүүргэхэ гэжэ шэнэ уял
хай.**

**Үхэршэн хүбүүн Воло
растепанов үнгэрһэн зу
рай үедэ гүрэндэ тушааг
толгой залуу үхэр холын
ридэ адуулжа, һайса тү
таргалуулаашье. Тэдэнэ
бүхэндэ толгой бүрин
граммаар нэмээжэ ябаа.
лынь гүрэндэ тушаагдан
нөө 100 гаран шэнэ ма
абанхай.**

Д. ДУГАРОВАЙ

БЭЛЭН БОЛОНТОО

— Малай үбэлжэлгэ тон харюусалгатай үе болоно. Бүри эртэнһээ үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ эхилээ һэмди. Намарай сагта малай бэлшээри һайнаар эмхидхэн, хүсэ шадалыень буруулхагүйн тула үдэр бүри оролдонобди, —гэжэ мал адуулагша, партиин гэшүүн Цыбен Цыбикович Цыбиков хөөрэнэ.

Энэньшье зүб. Нүхэр Цыбиков арбаад жэл соо мал ажалда таһалгаряагүй хүдэлжэ, нилээд баян дүршэлтэй болоһон малшан юм. Адуулдаг адууһа малынь жэлэй дүрбэн сагта тобир тарган байдаг. Тиимэһээ энэ гүүртэ гүрэндөө тарган, ехэ шэгнүүртэй мал тушаана.

— Гүүртын малай байра сүм заһабарилагдажа дүүргэгдэнхэй, хашаа хорёо, малшадай һууха гэрнүүдынь һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Үбэлжэхэ байрадаа үбһэниинь зөөгдэжэ һүрилэгдөө.

Нүхэр Цыбиков шэнгеэр эртээнһээ малайнгаа байра заһабарилжа эхилээд, мүнөө сүм дүүргэһэн малшад Захааминай «Байкал» колхоздо олон. Тэдэнэр бүхы олзо доходойнгоо 97—98 процентые мал ажалһаа абадаг тула даа адууһа малайнгаа тоо толгой түргөөр олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдожо байдаг. Адууһа малай олошорхо бүри байра олоор баригдаха ёһотой. Энэ хараада абтажа, байгша ондоошье шэнэ барилганууд хэгдэһэн юм. Колхозой түб тосхоной хажуудахи һүнэй фермэдэ 100 тугалай багтаха дал баригдажа, дүүргэгдэхэ дүтэлөө. Эндэ колхоз соогоо суутай модошо дархан, коммунист Цыбикжаб Ринчинович Дымпиловай хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада хүдэлнэ. Мүн колхозой хоёрдохи комплексно бригадын малшадай байха гурбан шэнэ гэр баригдажа дүүргэгдэхэ болоо.

Колхозой правлени, партийна организаци мал ажал дээрэ хүдэлхэ хүнүүдые зүбөөр шэлэн табиха асуудалда саг үргэлжын анхарал табидаг. Урдадаа автомашинын жолоошоноор ажаллажа байһан Даша Будаевич Порхоев гэр бүлөөрөө нёдондо жэлһээ залуу малай гүүртэдэ хүдэлнэ. Нүхэр Порхоевой гүүртын мал Түглэ Үбэр, Адаг гэжэ нютагуудта үбэлжэдэг. Мүнөө Даша Будаевичай гүүртын малай байранууд заһагдажа түгэс бэлэн болонхой.

Шөйдон Бодеев колхозой дүршэлтэй малшадай нэгэн юм. Гүрэндэ тушаагдаха хашараг, сарнуудые бэлшээн таргалуулха гүүртэнүүдтэ 6—7 жэлэй хугасаа соо хүдэлжэ, ажалдаа амжалта туйладаг байгаа. Байгша оной сентябрь һарын хуушаар харууһалжа байһан 150 толгой сарнуудаа гүрэндэ тушаагаад, һарлагай фермэ тушаажа абаа. Мүнөө үбэлжөөнэйнь байра заһабарилагдажа дүүргэгдэхэ болоо. Энэ гүүртынхид малдаа дэбдихэ хохирой зундаа ехээр нороболнь намарай дулаан үдэрнүүдтэ дахин тараажа хатаадаг, үбэлдөө хэрэгтэй болохо түлеэгээ бэлдэдэг. Тугалайнь дал сагаадагданхай.

— Һүнэй фермын ажалынь залуу малай гүүртынхиһээ һураггүй ехэ. Үнеэдэй, бяруу, тугалнуудай байрануудые заһабарилха, дулаалха хэрэгтэй. Тэрээн дээрэһээ боложо, адууһа малай дал хашаа, хуһамаг хорёогоо заһажа дүүргэһээр үнихэн болообди, —гэжэ Шөйдон Бодеев хөөрэнэ.

Колхозой мал ажал д
коммунист, комсомолшуу
шахуу хүдэлнэ. Эндэхи
бюро һаяын үдэрнүүдтэ
коммунистые мал ажалда
эльгээхэ гэжэ хараалаа.

Колхозой правлени, зоо
на мэргэжэлтэд хуряагла
зелёнкоёо хэмжэжэ, малай
фермэ, отара бүхэндэ нор
хараалагдаһан үбһыень
үгөө. Ямар малда, али һар
шэнээн үбһэ тэжээл гарга
тойб гэжэ тэндэнь тодорхо
даһан байха юм.

Колхозой зооветеринар
мэрилэгшэд малай үбэлэй
нуудта дезинфекци хэһэ
элдэб үбшэнһөө һэргылхэ
ри ябуулһан байна.

Малай үбэлжэлгэдэ бэл
рэниие һайнаар үнгэргэхэ
комсомолшууд, сомоной Со
путадууд, бүхы фермэ, гүү
ранууды даагшанар,
эдэбхитэдэй хабаадалгатай
партийна суглаан дээрэ зү
сэгдээд, зохихо хэмжээнүү
лагдаа. Үбэлжэлгын үедэ
дунда ябуулагдаха өйлгү
хүмүүжүүлхы хүдэлмэри
баталагданхай.

Иигэжэ республикын
ажахынуудай нэгэн—«Бай
хозой малшад, бүхы кол
байгша оной үбэлжэлгэ
лые ойрын сагаар дүүргэ
хоролто гаргагүйгөөр
хаар зоригжоод, эсэшэ
хүдэлмэрилжэ байнхай.

Б.

Зэдын үйлэдбэриин

Олоной нюдэн хурса!

ПАРТИЙНО-ГҮРЭНЭЙ ХИНАЛТЫН ХУУДАҺАН № 6

Хиналтын бүлэг, постнуудайшье хубита бии

ай уларилай хэдышье таарам- байгаа һаань, Зэдын үйлэдбэ- управлениин ажалшад бараг ургаса абаа. Ажахынуудайн- рга боломжо тооложо үзөөд, нигууд болон хүдэлмэришэд 130 мянган центнер таряа ахаар шиидэһэн байгаа. Уп- иин ажалшад Эхэ оронойнгоо рта 140.000 центнер оробһо оруулжа, абдһан уялгаяа ам- тайгаар бэелүүлээ.

раса хуряалгын урдахана бэриин управлениин партийно- эй хиналтын комитет штатна- инспекторнүүд, бүлэгүүдэй тү- эгшэнэрэй суглаа үнгэргэжэ, , совхозуудай ургаса хуряал- бэлэдхэхэ, таряа хуряал- сэбэрлэлгэ, зөөлгын үедэ ороо- гээлтэтэй тэмсэхэ тухай то- йгоор хэлсэгдэһэн юм. Таряа лгын үедэ комбайнуудай агре- тоог дээрэ саг зуурын 36 пост болгоһдоо һэн.

хэмжээнүүд ургаса хуряал- үедэ арадай хиналтын эдэбхи- хүсэ зүбөөр хубаарилан та- , үдэр бүри хиналта табижа арга олгоо.

жэлэй ургаса хуряалгын үедэ бороо ходо орожо, ажал хүдэл- дэ һаад ушаруулдаг байгаа. ээ амяарлан хадагдаһан та- й баалһууд ехээр норожо, до- ургаха ябадал үзэгдөө. „Тоог шииг ехэтэй тарян орожо, ябадалшье тохёолдоо. Тии- оробһо таряагаа гутаахагүйн арадай түлөөлэгшэд үдэр бү- анхарал табидаг байба. Пар- о-гүрэнэй хиналтын комитедтэ лха пост болон бүлэгүүдэй гэ-

шүүдэй олонхинь колхоз, совхозуу- дай таряашадтай хамта ургаса ху- ряалга, сэбэрлэлтэ, хадагалалгын шанар шалгажа, ажахын хүтэлбэри- лэгшэдтэ ехэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа.

Борьёогой «Коммунизм» колхо- зой поли дээрэ һүүлэй арбаад жэл соошье үзэгдөөгүй һайн ургаса гараа. Энэ колхозой дэргэдэхи бүлэ- гөөрхин ургасаяа гээлтэгүйгөөр ху- ряаха, тоог дээрэ таряагаа гутааха- гүйн тула һаналаа ехээр табижа, ехэхэн ажал хээ. Комбайнуудай аг- регат бүхэндэ, тоог дээрэ саг зуу- рын постнууд бии болгогдожо, тэ- дэнэй ажалда үнэн сэхэ һанаатай, эдэбхи үүсхэлтэй 18 колхозник ха- баадалсаа. Эдэнэй дундаһаа ургаса хуряалгада хүдэлжэ байһан постын гэшүүд нүхэд Жамбалов, Батуев (колхозой 1-дэхи отделени). Ринчи- нов, Цыремпилов (2-дохи отделени) гэгшэд ажалай шанар һайнаар шал- гадаг байгаа.

Колхозой 2-дохи отделениин тоог дээрэ 600-гаад центнер шэнии- сэ шииг ехэтэй туладаа халажа эхилһэн юм. Тэндэхи бүлэгэй тү- рүүлэгшэ Ц. Ц. Сагалеевэй дурад- халаар тэрэ таряан түргэн саг соо сэбэрлэгдэһэн байна. Мүн нүхэр Са- галеев энэ ажалда хүнүүдые эмхид- хэлсэһэн байха. Бартахиин Ганга гэжэ нютагта 120 га шэниисын баал ехэ гээлтэтэйгээр суглуулагдаа гэжэ мэдэгдээд, һүүлдэнь постын гэшүүдэй үүсхэлээр тэрэ поли тар- магдаһан байна. Тиихэдэнь гектар бүриин 1 центнер үлүүтэй таряан суглуулагдаа. Энэ үүсхэлые кол- хозой правлени, партийна комитет һайшаагаад, таряан ажалай брига- дануудай бүхы полинуудые дахин

тармажа, хоолоснуудыень суглуу- лан сохихо даабари үгэһэн юм. Иимэ хүдэлмэриин хэгдэһэнэй ашаар энэ колхозойхид 18.000 центнер үлүүтэй оробһо таряа гү- рэндэ тушаажа, социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргээ.

XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудай, Борьёогой сов- хозой партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха пост болон бү- лэгүүдэй (түрүүлэгшэдынь нүхэд Вершинин, Уварова, Тункеев) хү- сөөр ургаса хуряалгын үедэ таряа- най гээгдэхэ, гутаха ябадал зай- суулха ехэхэн ажал хэгдэһэн байна.

Гэхэ зуура зарим бүлэг болон постнууд, тэдэниие ударидагшад колхоз, совхозуудай ажахые хүг- жөөлгөөр гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, үйлэдбэриин хүгжэлтые хинан шал- гаха талаар биратай юумэ хэнэгүй. «Октябрьский» совхозой, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хи- налтын бүлэгүүд (түрүүлэгшэдынь

нүхэд Михеев, Очиров) ургаса хуряалгын үедэ муугаар хүдэлөө. Дур- сагдаһан колхозой поли дээрэ таряан гээлтэдэ ороһон, тоог дээрэнь гутаһаншье ушар үзэгдөө. Теэд тэндэхи бүлэгэйхид тэрэниие обёороогүй шэнги болоод, дуугай байгаа.

Арадай хиналтын гэшүүдэй саг үргэлжэ эдэбхитэйгээр хүдэлдэг, тэдэниие партийна организациин зүгһөө һайнаар хүтэлбэрилдэг га- зарнуудта хүдөө ажахын хүдэлмэри хаһа, болзортоо, шанар һайнтайгаар дүүргэгдэнэ гэжэ түрүүшын дүн- гүүд эли тодоор гэршэлнэ. Зэдын үйлэдбэриин управлениин партийно- гүрэнэй хиналтын комитет энээниие хараадаа абажа, колхоз, совхозуу- дай партийна комитедүүдтэй хамта арадай хиналтын гол шата болохо пост, бүлэгүүдэй хүдэлмэри һай- жаруулха хэмжээнүүдые абажа бай- на.

А. Шатуев,
Зэдын үйлэдбэриин управлениин партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

МҮНГЭ ЗӨӨРИ ҮЛҮҮСЭ ГАРГАШАЛНА

Албанай хэрэгтэ харааалагдаһан мүнгэ зөөри гамтайгаар, наринаар гаргашалха шухала. Гэбэшье шалгалта хээд үзэхэдэ, республикын олон предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй мүнгэ гамгүйгөөр, хараалагданһаань үлүүгээр гаргашална гэжэ элирүүлэгдээ.

Зарим предприяти, ажахынууд элдэб янзын түлөөлэгшэдые Улаан-Үдэ, Эрхүү болон бусад городуудта барижа байдаг. Тэдэнэртэ гүрэнэй мүнгэ ямаршье баримтагүйгөөр түлэнэ. Жэшээлхэдэ, Хандагатайн леспромхозой дирекци (директорынь нүхэр Тугутов) аяар 1956 оной октябрь һарада материально - техническэ хангалтын таһагай начальнигаар нүхэр Лощенкые томилһон юм. Теэд тэрэ нүхэрынь һара бүри 117 түхэриг салин хүлһэ абаад, Улаан-Үдэ городто саг үргэлжэ һанаа амар байдаг. Энэ жэлэй долоон һарын туршада тэрэл Лощенко салингһаа гадуур 84 түхэриг мүнгэ албанай (командировочно) хэрэгтэ гэжэ абаһан байна.

Мүн иимэ ушар бусадшье предприятинуудта үзэгдэнэ. Темлюгэй цемент-шиферэй заводто товароведээр нүхэр Регель хүдэлнэ гэжэ тоологдодог. Теэд тэрэнь Эрхүү городто саг үргэлжын байратай юм. Тус завод 1963 оной долоон һарын турша соо Регельдэ 350 түхэриг салин түлөө. Мүн Баргажанай «Сельхозтехникэ» нэгэдэл (эрхилэгшэнь нүхэр Кучумов), Доодо-Ангарай загаһанай комбинат (директорынь нүхэр Максимов) Улаан-Үдэ городто түлөөлэгшэдые барижа байдаг. Тэдэнэртэ баһал ехэ мүнгэн түлэгдэнэ.

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитет албанай хэрэгтэ үлүү мүнгэ зөөри гаргашалжа байһан предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые шангаар зэмэлээ. Хандагатайн леспромхозой главна бухгалтер нүхэр И. Б. Балсановһаа хоёр неделиин салин хүлһэнэй хэмжээтэй мүнгэ дараха гэжэ шиидхэбэ.

М. Константинов.

ИИГЭЖЭ ХҮДЭЛНЭБДИ

Партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха 18 бүлэг болон постнууд Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай парторганизациин дэргэдэ байгуулагдаһан юм. Тэдэниие хүтэлбэрилхын тула бүхы комбинадай бүлэг 19 хүнһөө бүридүүлэн эмхидхэгдээ һэн.

Түрүүшымнай зүблөөн дээрэ арадай хогшол зөөри үригшэдтэ шанга сохилто үгэхэ гэжэ шиидхээ һэмди. Манай һанамжые партийна комитет һайшаагаа һэн. «Социалис зөөриие химгадан хамгаалха хэрэгые һайжаруулха тухай» асуудал партийна нээмэл суглаан дээрэ уданшьегүй зүбшэн хэлсэгдээ юм. Тус асуудал бэлдэхын тула манай бүлэгэй гэшүүд олохон цехүүдээр ябажа хараһан, түүхэй эд болон бусад хэрэгсэлнүүдэй ямараар хадагалагдажа байһые шалгаһан, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэһэн байха юм. Тиигээд лэ партийна суглаамнай болоходоо үргэн ниитэ тэндэ хабаадалсажа, архиншад, арадай зөөри хулгайлагшад, жаяг журам эбдэгшэд айхабтар хурсаар шүүмжэлэгдээ һэн. Социалис зөөриие нарин нягтаар хамгаалха тухай бодото хэмжээнүүдшье баталагдан абтаа, гүрэнэй зөөриие үригшэдтэй тэмсэхэ һайн дуранай тусхай дружина байгуулагдаа.

Иигэжэл манай бүхы комбинадай, мүн цехэй бүлэгүүд болон постнууд хүдэлжэ эхилээ юм.

...Меланжева цехтэ жэгшүүритэ байдал тохёолдоо һэн. Үндэгые талхан болгожо бутаруулхада меланжа бага гарадаг байба. Тиихэдэнь арадай хинагшад һанаагаа зобоходоо баһал хамааралсажа ороо. Эсэсэй эсэстэ юун тодорооб гэхэдэ, технологическа заабари хазагайруулагдадаг, хальһан соогоо үндэгэнэй сагаанай зарим хубинь үлөөд лэ хаягдашадаг байгаа бшуу. Эндэ үндэгэ яажа тэһэлхые арадай хинагшад өөһэдөө харуулжа үгэһэн, хөөрэлдөө үнгэргэһэн. Энээнэй аша туһаар үйлэдбэрилдэг меланжын хэмжээн ехэ болоо һэн. Тусхай меланжева цех барюулха тухай һанамжыемнай комбинадай дирекци зүбшөөгөө һэн.

Тодхогдоогүй ба хүдэлдэггүй түхеэрэлгэнүүдые элирүүлхын тула мэнэ һаяхан ехэ шалгалта үнгэргөөбди. Тиихэдэмнай 28,5 мянган түхэригэй түхеэрэлгэнүүдэй ашаглагдангүй миил хэбтэжэ байһаниинь элирүүлэгдээ. Тус түхеэрэлгэнүүдые бусад предприятинуудта үгэхыень Зүүн-Сибириин совнархоздо дурадхаха тухай һанамжыемнай комбинадай дирекци мүн лэ һайшаагаа.

Арадай хэрэглэмжын эд бараануудай цех дотор хинагшаднай баһал ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Хүүгэдэй һолжордог шарга тэндэ муугаар хэгдэдэг байба. Шалтагааниинь гэхэдэ, зарим хүдэлмэришэд уялгадаа муугаар хандадаг байгаа бшуу. Хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө һэмди. Голодоһо гаргагшад болон тэдэниие далдалагшад хэһээгдээ.

Предприятиин ажахын, технико-экономическа асуудалнууд, социалис зөөри үригшэдтэй тэмсэлгэ арадай хинагшадай анхарал доро саг үргэлжэ байдаг. Манай бүлэгэй хүдэлмэридэ нүхэд М. Распопин, А. Ветощников, Н. Паршуков болон бусад илангаяа эдэбхитэйгээр хабаададаг.

Сэхыень хэлэхэдэ, яһала хаба шадал соогоо оролдожо хүдэлнэбди. Энэмнай предприятиин ажал хүдэлмэридэ ехэ аша туһатайшье байжа болоо. Комбинаднай гүрэнэйнгөө юһэ һарын түсэбые 101,2 процент дүүргээ.

Гэбэшье үшөөл хэхэ юумэн угаа ехэ байна. Сезон хоорондын үедэ бүхы түхеэрэлгэнүүдые болон үйлэдбэриингөө талмайе аша үрэ ехэтэйгээр ашаглаха ёһотойбди. Мүн уурал, уһа болон электрын хүсэ гамтай һайнаар ашаглажа, продукциин үнэ сэнгые хямдаруулха уялгатайбди.

Хиналта шалгалтын хүдэлмэри эдэбхи оролдосотойгоор ябуулжа, арадайнгаа ажахыда туһалха гээшэ манай арюун уялга мүн.

М. АСТАХОВ,
партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай дэргэдэхи бүлэгэй түрүүлэгшэ.

Аша үрэтэй хиналта

Хабарай тарилга хаһа болзор соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула Худэриин совхозой Баян-Булагай (Хяагта) бригадын партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгэй гэшүүд сугларжа, хүн бүхэн тус тустаа 200 гектар поли даалһан юм. Бадмацырен Гармажапович Эрдыниевтэ Хуһата, Ара үбэр, Түлөөһэнэй Дабаан гэдэг участогууд, бүхыдөө 204 гектар хүртэбэ. Нүхэр Эрдыниев эртэ үглөөнһөө үдэшэлэн болотор поли дээрэһээ, бусадаггүй, агрегадуудай ажал, тарилгын шанар шалгажа, амархаяа мартан, ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг байгаа.

—Даалһан участогаа һайнаар шалгажа, үндэр баян ургаса ургуулхын тула хүсэ шадалаа хайрлахагүйб,— гэжэ нүхэр Эрдыниев мэдүүлһэн юм.

Үнэхөөрөө, Бадмацырен Гармажапович таряалангай поли дээгүүр үдэр бүри эрьежэ ябахыень хараһан байхат. Тэрэнэй участогууд дээгүүр телеграфай 50 столб гараһан байшоо. Тэдэ столбнууд хуряалгын үедэ нилээд тойбо һаад ушаруулха байһаниинь элитэ. Тиимэһээ Бадмацырен үбгэн олон юумэ шэбшэнгүй, столб бүхэниие тойруулжа хажуугаар сабшаа һэн. Тэндэһээ хуряагдаһан таряае комбайнаар сохиходонь, 6 тонно алтан оробһон абтаа.

Бадмацырен Гармажаповичай оролдолгын аша үрэ тобойсо харагдана. Тэрэнэй хиналта хэжэ байһан гурбан участогай га бүриһөө дунда зэргээр 14 центнер шэниисэ хуряагдаа. Зарим газарһаань бүришье ехэ ургаса абтаа. Тусхайлбал, Хуһатын поли дээрэһээ гектарай 15—16 центнер хуряагданхай.

Совхозой Баян-Булагай бригадынхид партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэг (түрүүлэгшэнь нүхэр Даша Гармажапович Бадмаев) 7 пенсионер үбгэдһөө бүридэнэ. Эдэнэр ажалдаа үнэн сэхээр, харюусалгатайгаар хандадаг. Тиигэһэнэй ашаар бултанайнь нэрэ солол мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй тоодо Доржо Юмсунович Цыдыпов, Эрдэни Дашиевич Лыгдунов, Базар Дышинович Сундупов, Самажаб Дашиевич Раднатаров. Бадмацырен Гармажапович Эрдыниев оролсоно. Бүлэгэй гэшүүд ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, гүрэнэй баялигые арьбадхахын тула хаба шадалаараа хүдэлнэ.

— Бидэ үшөөшье һайнаар ажаллаха аргатайбди. Теэд совхозой партком, бригадын партийна организаци манай ажалые анхарнагүй. Угайдхадаа, бидэниие суглуулжа хөөрэлдэхэ, түсэбөө зохёходомнай туһалха байгаа. Теэд иимэ юумэ хэгдэнэгүй,—гэжэ бүлэгэй гэшүүд гомдоно. Нээрээшье, совхозой партком партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгүүдэй хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулна. Совхозой түб—Худэрэ-Сомоной бригада зундаа үбһэ тэжээл муугаар бэлдэһэн юм. Иимэ ушарай тохёолдоод байхадань, тэндэхи бүлэгэй гэшүүд юушье хээгүй. Тиигээд тэжээл багаар бэлэдхэгдээ.

Мүн бусадшье бригадануудта иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Алтайн, Ара-Дунгын, Хамнигадайн бригадануудай бүлэгүүд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ.

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Худэриин совхозой партком, тэрэнэй секретарь нүхэр П. Дагбаев хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэридэ анхаралаа хандуулха бэзэ.

Б. Санжиев.

Шалгалтын һүүлээр хэмжээн абтана

...э жэлдэ Ноёхоной XX партийн нэрэмжэтэ колхоз (Хяагта) баян ургаса ургуулжа, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дахин үлүүлэн дүүргэбэ. ...ороной амбаарта 35 мянган ...нер эрхим шанартай таряан ...улагдаа. Энээндэ партийно-гүрэнэй хиналтын бүлэгэй хуби- бии.

...эндэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха (түрүүлэгшэнь Г. Д. Дандаров), бүлэгэй гэшүүд эртэ хабарһаа ...ээд тарилга һайн шанартай- ...үнгэргэхын хойноһоо хи- ...а табиһан юм. Тэрэ үеэр ...дэхи бригадын ажалые шал- ... үзэхэдэ, зарим механизатор- ... агротехническэ заабари са- ...тгүй, ажалдаа голодоһо гар- ... байһан юм. Зарим агре- ...дай сеялкэ зүбөөр тааруу- ...агүй дээрэһээ, хараалагда- ...гүнзэгыдэ үрэһэ оруулаг- ...үй, газар дээрэ үлэдэг, по- ... тэгшэлэгдэдэггүй байгаа. ...ористнууд А. Губкин, Н. ...неев гэгшэд сеяльщигүүдээ ...ададаа һуулгаад, катогуудые ...гүй 20 гектар газарта та- ... хэһэн.

...олхозой партийно-гүрэнэй ...алтын комитедтэ туһалха бү- ... дурадхалаар тэрэ газарынь ...хёо борнойлогдоо, тэгшэ- ... Дабтажа хэхэдэ гаргашаһан түлишэ болон тоһодохо ...риалнууд голодоһо гаргаг- ...а тохогдоо—тэдэнэрһээ час ...эй 2 түхэриг 58 мүнгэн ...дaa. Газар дээрэ ургамалай ...айжа гараһанайнь һүүлдэ ...ажалай түлөөһэ үгэхэ гэжэ ...гдээ һэн. Энэ шалгалтые ...эй түрүүлэгшэ нүхэр Дан- ..., постын гэшүүн нүхэр Хэ- ...туев колхозой главна агроном ...лаев, бригадир Жимбеев ...дэй хабаадалгатайгаар эм- ...ээ.

...рилгын хойноһоо хаһа бол- ...онь харууһа хангаа, ургама- ... газараа хушажа байха үе- ... борнойлго хэгдээ, минераль- ...жаал оруулагдаа.

...ханизаторнуудай ургасаяа ... хоролтогүйгөөр хуряажа ... хэрэгтэ бүлэгэй гэшүүд ... туһа хүргөө, шангахан ...та табяа. Нэгэдэхи бригадын механизаторнууд хуряалга ...дээ, полиин углуу булан ...эрхиһэн байба. Комбайнер-

нууд Т. Ринчинов, Трофимов, Каринков дээгүүр хадажа, үндэр узуур үлөөгөө. Бүлэгэй эрилтээр полиин заха булан хадагдаһан, комбайнернуудай суглаан үнгэргэгдэһэн юм. Тэндэ ажалай бүтээсэ, шанар тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, голодоһо гаргаһан механизаторнуудта шанга һануулга хэгдээ.

Бүлэгэй гэшүүд колхознигуудай хубиин малай тоое шалгалтада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Колхозой түб—Зургаан Дэбэ, Түхэм тосхонуудай колхознигууд артелиин Уставһаа гадуур 70 гаран эбэртэ бодо мал, олон гахай тэжээжэ байһан байгаа. Үмсын эдэ малда үбһэ тэжээл колхозой газарһаа бэлэдхэгдэдэг байһаниинь мэдээжэ. Шалгалтын һүүлээр хамтадаа 50 центнер шэгнүүртэй 71 гахай, 220 центнер шэгнүүртэй 74 толгой бодо мал гүрэндэ тушаагдаа.

Гүрэндэ һайн шанартай, үдхэн һүн тушаагдаха ёһотой. Хэрбээ хараалагдаһан тоһолигой процентын бага болоо һаа, үлүү ехэ һүн тушаагдаха болоно. Тиимэһээ хиналтын бүлэг энэ асуудалда анхаралаа хандуулна. Бүлэгэй гэшүүн Долгор Батуевна Цыденова томо үүлтэртэ малай фермэ дээрэ шалгалтын һаам үнгэргэһэн, һүнэй тоһолигые шалгажа үзэһэн байна. Һаалишадай хүнэгүүд, бидонууд һайса угаагданагүй, энээнһээ һүнэй тоһолиг хороно, зарим үнеэдһээ һүниинь хүсэд һаагданагүй гэжэ элирүүлэгдээ. Фермын хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ шалгалтын дүнгүүд хэлсэгдэжэ, дутагдалнуудаа усадхаха хэмжээн тодорхойлогдоһон байна.

Партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгэй түрүүлэгшэ Г. Дандаров, гэшүүд Д. Цыденова, Б. Очиров, С. Биликтуев болон бусадай хүдэлмэриие тэмдэглэмээр. Тэдэнэр ниитын хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандадаг, даалһан ажалаа саг болзортонь дүүргэдэг юм.

Бүлэгэй гэшүүд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри шалгажа байна. Олон фермэ, отарануудай бэлэдхэл муутай байһаниинь элирүүлэгдээ.

Ойрын үдэрнүүдтэ энэ асуудал колхозой парткомой суглаан дээрэ табигдахаар хараалагдана.

Д. Болхоев,
манай тусхай корр.

Бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэртэ туһаламжа

Һаяхан Хориин үйлэдбэриин управлениин хүдөөгэй партком колхоз, совхозуудай болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнарай, партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй суглаа зарлаа.

Суглаанда хабаадагшад партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгүүдэй ажал, тэдэнэй саашанхи зорилго, партийна организацинуудай ябуулдаг соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха тухай элидхэл шагнаба. Эдэ асуудалнуудаар управлениин парткомой партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. И. Егоров, парткомой секретариин орлогшонор нүхэд Г. Н. Бородин, Ц-Д. Жалсанов гэгшэд үгэ хэлээ.

Кубаниин Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлени ошожо, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһан тухайдаа нүхэр Жалсанов тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Р. Цымпилов.

Эдэбхитэдэй үүсхэлээр

...нхэнэй үйлэдбэриин ...авлениин «Восточные ...ны» колхозой дэргэдэхи ...тийно-гүрэнэй хиналтын ...тедтэ туһалха бүлэг ...хознигуудай дунда ехэ ... хүдэлмэри ябуулна.

...эшээлхэдэ, колхозни- ... хамтын ажал хүдэлмэ- ... хэр зэргээр хабаада- ... гэжэ бүлэгэй гэшүүд ...ан шалгаба. Гансахан ...рай Хобогой отделе- ... 11 колхозник хамтын ...да юрдөөшье хабаа- ...нагүй гэжэ элирүүлэг-

Һүүлээрнь тэдэ колхознигуудай суглаан боложо, «Хүдөө ажахые хүгжөөлгэ—бүгэдэ арадай хэрэг» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Суглаанда хабаадагшад колхозой бүхы отделенинүүдтэ хүүгэдэй ясли нээхэ, бултадаа колхозой ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэһэн тогтоол абаа.

Үглөөдэрынь суглаанда хабаадагшадай хахадынь хамтын ажалда гараһан байна.

К. Макеев.

ФЕЛЬЕТОН

Р. ЦЫБИКОВ

ҮМСЫН ХҮБҮҮН ЁЛО

Аил хотоной
Ара талада буусатай,
Оройнь шифер
Ордон шэнги байшантай
Оромгүй
Гүндүү мундуу хүндүүшэ
Үмсэ гэдэгэй
Ганса хүбүүн Ёло!
Үмсэ гэдэг
Үбгэн эсэгэнь хадаа
Үмсын хобдог
Үзэл урдаа бариһан
Үйлэ муутай
Үзэлэй амитан байһан юм.
Үнгэржэ ерэхэдэнь
Гушаад оноор Үмсые
Сүлхэ нютагһаань
Сүлэхэ баатай
Болоо юм,
Зон нүхэдһөөнь
Зорюута холо болгоо юм.
Ёло теэд —
Үмсын түрэһэн хүбүүниинь
Ёлогор, хүйхэр
Ёһотойл эсэгэ бэеэрээ...
Хасар ниилэн
Хабархажа уулзахал,
«Ахай, абгай,
Анда худа» болохол,
Дадхаан байжа
Далан мэхээ гаргахал,
Уулган байжа,
Ухаа зүрхыш төөрюулхэл.
«Оробһоной гү,
Отход лэ һаа — өөрэгүй,
Машина гү,
Самосвалшье һаа,—хамаагүй»—
гэжэ байгаад
Гэнтэ гэнтэ ёдолзохо,
Һанагшаа бүтээбэл,
Һарбайгшаа абабал маһалзаха.
Үнэхөөр иимэл
Үмсын хүбүүн Ёло,
Үргэтэй аматай
Үсэд шуран үхэмэр!
Газаань байбал,
Гайхан тагнан харахат:
Гахай нохой
Галуу тахяань тоогүй;
Үнеэд хэдэн,
Хонид олон — ёогүй.
Ёло өөрөө
Ёһотойл ехэ эзэн —
Бахаяа ханаһан
Багахан лэ нюдарган,
Базаар дээрэ
Баршаа, ехэтэй, һүбэлгэн.
Үүдэеэ сэлижэ,
Үйлсэдэ гарахадаа Ёло
Ангуушан мэтэ
Арһан тулам агсажа,
Үлгытэй мотоциклаар
Үтэр түргэн тонилдог,
Таряанай поли,
Фермэ тээшэ хамаагүй —
«Талаантай» газарай
Таамаг уйтан замаар.
Адхаш оробһон,
Тэбэри үбһэнш өөрэгүй —
Ашажа дары
Маша түргэн бусахал,
Маараашa хонидтоо,
Мөөрөөшэ үнеэдтээ зөөхэл.
Үмсэдөө, өөртөө,
Өөртөөл гансал суглуулан
Үрэбхихын тула
Үдэр һүниие илгахагүйл,
Эрижэ абахадааш
Шара няалта — шадамар,
Хулгайлжа абахадааш
Хурдан хүлтэй зутар,
Абахаяал абажа
Амжадаг ехэ абааштай,
Эдихээл одоо
Эдижэ һаладаг эдитэй.
Хамтын ажалай
Хаба шадалаар жаргаһанаа,
Далай зоной
Дали доро ябаһанаа
Ойлгохогүй
Ойлгор хооһон Ёло,
Жэжэхэн бодолтой
Жэгтэй тэнэг Ёло!
Ажал гэхэдэ,
Хамтын ажал гэхэдэ,
«Ай, татай,
Арай амидыб» гэхэ,
Гэрэл, наран,
Лекци, кино гэхэдэ,
гэдэргэ унажа
Гэртээ һуужа хорохо.
Үнэхөөр иимэл
Үмсын хүбүүн Ёло!
Хүн зоной
Хүзүү унаһан Ёло!
Зүгөөр тиибэш
Зүндөө хэлээд гарая:
Зүдэг муухай
Аашатайшье һаа ёлонууд
Холо газар
Ходоронгүй хосорхо,
Үйлэ тамаяа
Үзэжэ хэзээш дууһаха:
Олоной зөөридэ
Орохо гээшэ оһолтой бшуу,
Хамтын зөөридэ
Хальдаха гээшэ аюултай бшуу.
Эсэсэй эсэтэ
Сэхынь хэлэе гоёолтогүй:
Ёро муутай
Ёлонууд булта хооһорог.
Үмсын үзэлтэн
Үгы болон дууһаг!

Город болон аймагуудта зарим ажаһуугшад үмсын ажахы хэтэрмэ ехээр эрхилхын хойноһоо оролдоно. Васильев Г. И. (Сэлэн-Дүүмын сомон), Дармаев Б. А. (Сэлэнгын Юрөөгэй сомон), Цыбжитов Д. (Закаменск город), Ринчинов Д. (Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхоз) болон бусад үмсэдөө олон мал барина.

Үмсын хүбүүн Ёло гээшэ энэл даа...

Буряадай искусствын габьяата ажал ябуулагша Ф. БАЛДАЕВАЙ зураг.

Хориин комитедтэ

Хэжэнгын совхоздо үрэһэнэй таряан хэр хадагалагдажа байһыень хиналтын комитедэй эдэбхитэд шалгаа. Үрэһэндэ таһалагдаһан 31 мянган центнер оробһоной миил 4,8 мянган центнерынь сэбэрлэгдээ, 0,8 мянган центнерынь амбаарта оруулагдаа гэжэ элирүүлэгдэбэ.

Совхоздонь таряа сэбэрлэдэг 6 машина бии юм. Тэдэнэй гурбаниинь нэрэл халаанда хүдэлгэгдэнэ.

Үрэһэнэй таряан совхозой 4-дэхи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Эрдынеев) илангаяа муугаар хадагалагдана. Тэндэхи 400 центнер таряан дороһоо халажа захалаа, 4 мянгаад центнерынь гутажа эхилээ. Малай хоолдо хэрэглэгдэхэ 150 гаран центнер таряан муудажа хосороо.

Зугөөр үрэһэнэй таряа сэбэрлэхэ, һайнаар хадагалхын тула совхозой дирекциин зүгһөө хэмжээнэй абтаһые хараадаа абажа, энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгээр дүүргэхэ гэжэ хиналтын комитет шиидхээ.

1963 оной ноябриин 15 болотор хүрэнгынгөө бүхы үрэһые һайса сэбэрлээд, складта оруулжа хадагалха. Энээниие ноябриин 20 болотор дахин шалгажа үзөөд, партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ элидхэхэ гэжэ үйлэдбэриин управлениин главна агроном нүхэр Мокшин, үрэһэнэй шанар шалгаха лабораториие даагша нүхэр Коровина гэгшэдтэ даалгагдаба.

Хүгжэн һалбаржа байгаа город

Жэлэй дүрбэн сагта һаргама наратай, ноб ногоон сэсэрлигүүдтэй байдаг шэнэ барилгануудай город. Иигэжэ Киргизстанай ниислэл Фрунзе городые нэрлэдэг юм. Наранай шанга элшэ тула сасаргаһан аллей-гудамжанууд, сал ногоон сэсэрлигүүд түрүүшынхеэ энэ городто ерэһэн хүнэй нюдэндэ абаһаар лэ торохо байха. Фрунзе город ногоон сэсэрлиг баялигаараа Париж, Рим, Токио городуудые холо хаянхай гэлсэдэг.

Сэнхир хүхэ огторгойе хаха зүһэн гараһан асари ехэ кранuудай тохорюун хүзүүн шэнги булад годлинууд модонуудай оройгоор зурагашан гарана. Мүнөөдэрэй Фрунзе город болбосон түхэлтэй, шэнэ янзын город юм. Тэрэнэй район, гудамжа бүхэниинь үндэр хада уулада оршодог хизаарай һалбаран хүгжэжэ байһые эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Фрунзын аэропорт — городой агаарай бартаа. Мүнгэтэн ялалзаһан «ИЛ-18» гэжэ томо самолёдуудһаа бууһан хүнүүдые гоё һайхан саад сэсэрлигүүд угтан абадаг. Һаяхаг болотор эндэ хооһон хубхай тала байгша бэлэй. Харин мүнөө аэропортһоо город тээшэ ошоһон Эб найрамдалай проспектын хоёр талаар сэбэр гоё балконуудтай, магазинуудай яларма витринэнүүдтэй мантан томо байшангууд жэрылдэн харагдадаг. Улам саашаа ябаха бүри шэнэ шэнэ кварталнууд, һаяхан үндэһэлһэн залуу модод таанадые угтаха байха. Энэмнай хооһон талада хоёр-гурбан жэлэй туршада соо урган бодоһон Фрунзын Черемушки гээшэ. Фрунзе городто жэл бүри зуу гара мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада үгтэдэг.

Үшөө нэгэ шэнэ барилгануудые дурдаябди. Хэдэн олон лабораторитой, хамтын байрануудтай харгы замай техникум. Хажуудань — медицинскэ, политехническэ институдуудай городхон баригдажа байдаг.

Городой зүүн заха. «Һүниин нара» зохёон сасагшад, Чуйскэ голдо эгээл томо энергетическэ бааза болохо Фрунзенскэ ТЭЦ-эй хүдэлмэришэд үглөөнэй наранай улаан туяа хамагһаа түрүүн угтан абадаг. Үдэр һүнигүй эсэхэ сусахые мэдэхэгүй зайн талай «зүрхэн» үндэр вольтно утаһануудаар тогой хүсые лугшан сохилуулжа байдаг. Мүнөө үедэ улам үргэдэжэ байна, хүсэниинь 800 мянган киловатт болохо юм.

Республикын экономическэ райондо камвольно-сэмбын комбинат гурба һарын саада тээ анха түрүүшынхеэ урган бодоо. Тэрэ оронойолохон фирмэнүүдэй захяае хангадаг юм. Хүсэндөө ороходоо, жэл бүри юһэ миллион метр бүд нэхэн гаргадаг болохо.

Машинамнай XXII партсъездын нэрэмжэтэ гудамжаар табилуулна. «40 лет Октября» гэжэ оёдолой шэнэ фабрика, гуталай фабрикын мантан томо байшангууд уулын хормойдо хороошонхой. Трикотажна фабрика һэльбэн шэнэлэгдээ. Эрдэмэй национальна академиин барилганууд жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ байна. Туд урдань «Октябрь» гэжэ үргэн экрантай кинотеатр тобойжо харагдана. Нүгөөдэ «Россия» гэжэ панорама кинотеатрнь Дунда Азида түрүүшынхеэ баригдаа һэн.

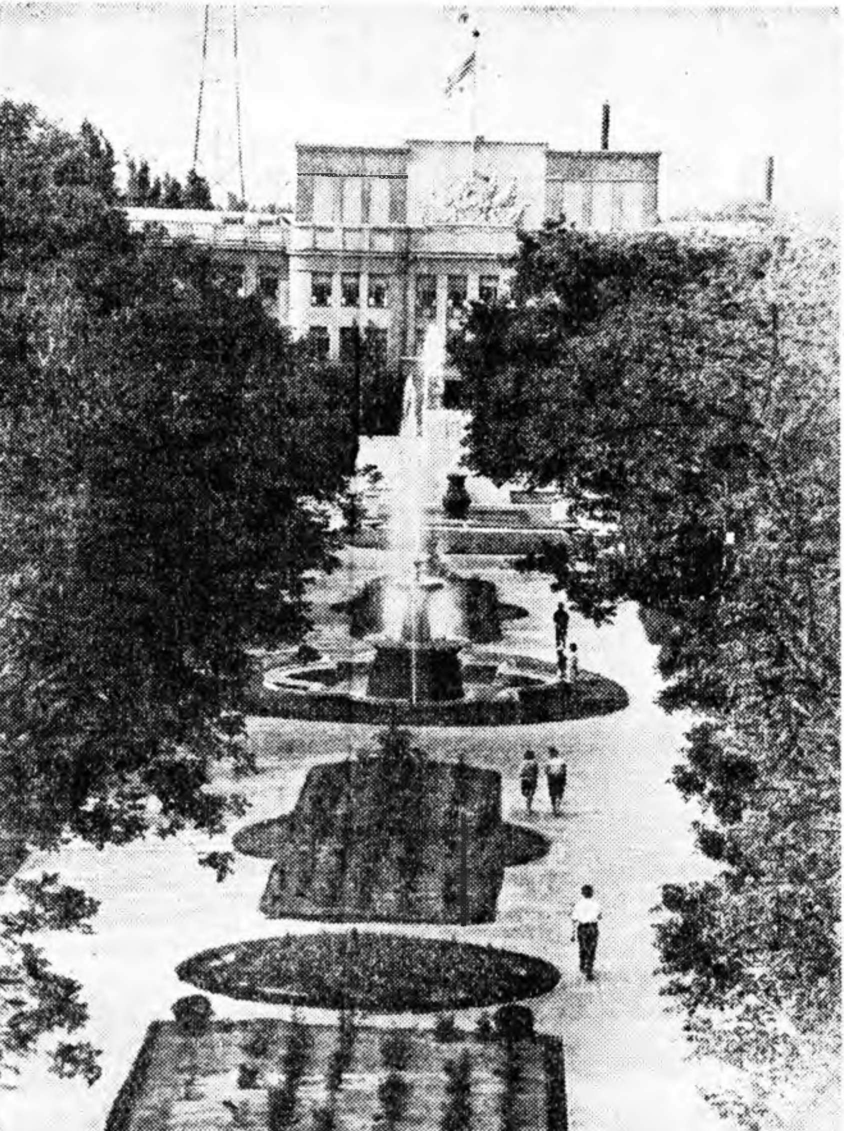
Автомашинануудай ябадаг харгын оршондо «Киргизмебель» фирмын байшангууд, Фрунзын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын машина бүтээлгын завод баригданхай. Тус заводой маркатай машинанууд Монголой, Болгариин, Афганистанай, Индиин, Ирагай, Кубын полинууд дээрэ хэрэглэгдэдэг. Фрунзедэ бүтээгдэһэн машинанууд, станогууд, нарин нягта приборнууд, аргалга эмнэлгын хэрэгсэлнүүд дэлхэйн дүшэн оронуудта эльгээгдэжэ, алдар суутай болонхой.

Улам саашаа ябанабди. Оперо, баледэй академическэ театрай һүртэ ехэ байшан, 2 миллион том номуудтай Н. Г. Чернышевскиин нэрэмжэтэ библиотекэ, университет, туйлай томо полиграфическа комбинат, Дунда Азида түрүүшынхеэ автомобиль суглуулбариин завод, һаяхан ашаглалгада үгтэһэн һүнэй завод харагдана.

Республикын Госпланай түрүүлэгшэ В. Л. Кулаков һонирхомоор тоо, баримтануудые манда хөөрэжэ үгэбэ. Мүнөө үедэ республика дотор ашаглагдажа байһан, мүн шэнэ предприятинууд (ехэнхинь Фрунзе городто байдаг) долоон жэлэй һүүлшын жэлдэ 1913 ондо бүхы хизаарай үгэдэг байһан продукциие оройдоол гурбан үдэрэй турша соо бүтээн гаргадаг болохо юм.

Ногоон саад сэсэрлигээр хүреэлэгдэнхэй набтархан модон гэр городой тэг дунда оршодог. Суута полководец Михаил Васильевич Фрунзе энэ гэртэ түрэһэн юм. Мүнөө эндэ мемориальна музей эмхилхэгдэнхэй.

Урдань өөрын бэшэггүй, «оперо», «симфони», «художник», «литератор» гэһэн үгэнүүдые

ФРУНЗЕ. Киргизиин ССР-эй Верховно Соведэй байшан.
ТАСС-ай фотохронико.

шэхэ амандаашье дуулаагүй киргиз арад мүнөө үедэ литература, искусствада үргэнөөр хабаадалсадаг юм.

Горгүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Юсупов киргиз арадай урданай үгытэй ядуу байдал тухай дурдаха зуураа, ерээдүй сагай һаруул һайхан байдал тухай дура татамаар хөөрэжэ захалба.

— 1913 ондо Пишпек городто 18 мянган хүн ажаһуудаг байгаа. Мүнөө үедэ тэрэнэй тоо 330 мянга болонхой. Киргиз, ород, украин, казах, узбек, белорусс, татарнууд аха дүү шэнги эбтэй эетэйгээр түбхинэнхэй. Городой Соведэй 408 депутадууд 18 яһанай түлөөлэгшэд юм, — гэжэ С. Юсупов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Үдэрһөө үдэртэ түрэл городоймнай түхэл шарай улам гоё һайхан болоҗо байдаг. Тэрэнэй зүүн захада баригдажа байгаа микрорайондо дүшэн промышленна предприятинууд, хүнэй байха аятай зохид гэрнүүд, һургуулинууд, үхибүүдэй саадууд, спортын талмайнууд баригдаха. Олон олон бассейнүүд, фонтанай хүүюурнүүд городыемнай бүрил гоё, болбосон түхэлтэй болгохо юм.

Росси гүрэнтэй Киргиз оронoй һайн дураараа нэгэдэһээр 100 жэлэй түүхэтэ ойе эдэ үдэрнүүдтэ республикын ниислэл, бүхы Киргизстан баярай ёһололой оршон байдалда тэмдэглэжэ байна.

Киргиз арад шэнэ амжалта, туйлалтануудаар һайндэрөө угтажа байна.

А. Комаров,
ТАСС-ай корр.

Фрунзе.

Номой таг

ЦЫРЕН ШАГЖИН. Эрхим нүхэд. Рассказууд. Буряад хэлэн дээрэ. 1500 хэһэг. 10 мүнгэтэ.

Буряадай мэдээжэ драматург Цырен Шагжинай прозоор бэшэһэн түрүүшын энэ ном соо мүнөө үеын залуушуул, тэдэнэй ажабайдал, хани харилсаан, инаг дуран тухай «Эрхим нүхэд», «Шэнэ бэри», «Уулзатараа баяртай, хани нүхэрни» болон бусад хэдэн рассказууд ороо.

Ч. НАМЖИЛОВ. Энеэдэтэй ереэхэн дэбтэр. Хүүгэдэй шүлэгүүд. Буряад хэлэн дээрэ. 2000 хэһэг. 3 мүнгэтэ.

Гүрэмэл алтан хүреэ соо
Гүрэнэй һүлдэ болоод
оайхадаа
Гартаа баригша алхаханшни
Гайтайл намтартай гээшэ ааб даа, — гэһэн даамай зөөлэхэн үгэнүүдээр уран зохёолшо эдир үетэндэ хандана. Нимэрхүү уран хурса, ухаалиг һонор мүрнүүд тус номхон соо олон. Эхэ орондоо, ажал хэрэгтэ дуратайгаар хүүгэдые хүмүүжүүлхэ тушаа асуудалнуудые поэт шухалашалан тэмдэглэнэ.

Д. ХИЛТУХИН, М. КРИЧЕНИВКЕР. Габьяагай замаар... Ород хэлэн дээрэ. 2000 хэһэг. 34 мүнгэтэ.

Энэ ном манай республикаһаа шалгарһан Советскэ Союзай геройнуудай баатарлиг габьяата хэрэгүүдтэ зорюулагданхай. Жамбал Тулаев, Д. Жанаев, И. Трофимов, Баннов болон бусад геройнуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэ харуулһан баатаршалганууд тухай шэнэ, һонирхолтой мэдээнүүд тус очеркнууд соо ороо.

КИМ ИЛЬИН. Ниитын гурим сахигшад. Очерк. Ород хэлэн дээрэ. 1000 хэһэг. 4 мүнгэтэ.

Таһалга соо хонхо жэгиршэбэ. Тэрэ дары сэнхир хүхэ хубсаһатай, улаан погонтой хүн трубка абаадхиба. Тиин тэндэ, тэды сагта ниитын гуримай эбдэгдэһэн тухай мэдээн абтаба. Дары түргэн заагдаһан газар тээшэ машина шэглэбэ. Эдэ хадаа — милиционернүүд, ниитын гурим сахигшад шуу. Тэдээнэйл үдэр бүриин хэрэг ажалда Ким Ильинэй шэнэ ном зорюулагданхай.

ХОДОДОО АЙЛШАЛЖА БАЙГЫТ!

Утаата нютаг... Эндэхи хүдөөгэй клубта хүн зон олоороо сугларанхай. Республикын уран зохёолшод Н. Балдано, Д. Хилтухин, С. Ангабаев болон М. Самбуевтай уулзахаяа ерэһэн байгаа. Эдэ уран зохёолшод Утаата нютагта түрүүшынхеэ ерэжэ, эндэхи колхозникуудай ажал хүдэлмэритэй, ажаһуудалтай танилсаба.

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ, республикын Верховно Соведэй депутат Намжил Гармаевич Балдано республикын уран зохёолшодой ажалай дүн, мүнөө хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тодорхойгоор элидхээ.

— Республика доторнай бүхыдөө дүшөөд уран зохёолшод, поэдүүд бии юм. Буряадай литература һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд һайнаар хүгжөө. Арбан жэлэй саада тээ жэл соо 10—15 ном хэблэгдэдэг байбал, мүнөө 50—60 ном гаргагдана. Республикын уран зохёолшод 20 гаран роман, 40-өөд повесть хэблэн гаргаа. Тэдэнэй олохон номууд Эрхүү, Шэтэ, Новосибирск, Москва хотонуудта, хилын саанахи социалис оронуудта хэблэгдэнэ, — гэжэ нүхэр Балдано онсолон тэмдэглээ.

Удаань республикын ахамад поэдүүдэй нэгэн Данри Хилтухин, да үеын поэт Солбон Ангабаев, луу поэт Мэлс Самбуев өөһэдынгөө шүлэгүүдые уншажа, суглашадые һонирхуулба. Д. Хилтухинай «Барлаг тухай» тохон, С. Ангабаевай «Ши найда!», «Нютагтаа» гэжэ шүлэгүүд, М. Самбуевай «Минии таа» гэһэн шүлэг уулзалгада хабаадагшадые ехээр һонирхуулаа.

Уулзалгада хабаадагшад уран зохёолшодто олон асуудал табижа, тодорхой харюу абаба.

— Уран зохёолшод манай нютагта тон үсөө ерэнэ. Саашадаа хирэ болоод лэ айлшалжа, шэнэ зохёолнуудтайгаа танилсуулжа байхыетнай уринабди, — колхозой гэшүүн Д. О. Тарбаев хэлэбэ. Мүн Мэлс Самбуевай шүлэгүүдэй зарим дутагдалнуудые тэмдэглээ.

Эндэхи эхин һургуулиин Л. С. Норбоев буряад хэлэн хэблэгдэдэг уран зохёолой номуудые худалдалгын хэрэг гурим хаха тухай дурадхал оруулаа.

Түгэсхэлдэнь «Ургын һалбаржа байхада» гэжэ фильм буряад хэлэн дээрэ харуулагдаба.

В. Бальжи...

Захаамин.

Үбгэдэй үрэтэ ажал

Хэжэнгын совхозой гурбадахи фермэдэ (Хори) үндэр наһатай болоһон Баярта Бадмаев ажаһуудаг. Колхозойнгоо тогтохоһоо хойшо ниитын мал ажалые хүгжөөхын түлөө хүгшэнтээ хамта үнэн зүрхэнһөө оролдон ажаллажа байдаг. Мүнөө үбгэжөөл 73 наһатай боложо, амаралтада гараһаншье һаа, совхоздоо тэрэл зангаараа хүгшэнтээ хоюулан ажаллана.

Зун болоходо, совхозойнгоо малай тэжээл бэлэдхэлгын үедэ аса тармуур, үбһэнэй хорёо барилга, хажуур хилго гэхэ мэтын ажал хэдэг. Хаана ямар юумэ хэгдэжэ байнаб, тэрэниие бүтээлсэхэ оролдодог. Мүнөө эндэхи бригадаяа клубтай болгохын түлөө оролдолго гарган пенсионер Шойен Цыбжитов хамта тэндэ дархалалсажа байна.

Үнэн сэхээр ажалладаг үбгэдтэ ута наһа наһалха, олон жэлдэ хүнгэн ажахые юрөөгдэнэ.

Ц. Токтохо...

Түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаба

Малай үбэлжэлгын эхилхэ хүрэтэр богонихон болзор үлэбэ. Эрхим малшад энэ хэрэгтэ эртэнһээ бэлдэжэ, тэрэниие эмхитэйгээр угтажа байна.

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин «Эрдэм» колхозой ахалагша хонишод Гуро Долгуров, Нима Балданов, Дашидондок Ломбоев, Петр Гармаев, Доржи Дугаров гэгшэдэй даадаг эхэ хонидой отара малай үбэлжэлгэдэ бэлэн. Тэдэнэр үбэлэй үедэ хэрэглэгдэхэ бүхы тэжээлээ үбэлжөөгөө байрада зөөжэ оруулаа. Малшадайнь байра, малай хото хорёо үбэлжөөндөө зээшьсгүй буухаар бэлэн болгогдонхой.

Мүнөө эдэ хонишод абалгын үедэ хэрэглэгдэхэ хаамаг харшануудаа бэлэдхэжэ байха юм.

П. Аюр...

Загаһашадай амжалта

Агуухэ Октябриин 46-дахи жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хойто-Байгалай загаһашад ажалай ехэ амжалта туйлаа. Эдэнэр загаһа бариха 1963 онойнгоо түсэб дүүргэһэн тухайгаа октябриин 25-да мэдээсэбэ.

Хойто-байгалайхид загаһа барилгаяа нёдондонойхиһоо 1500 центнерээр дээшэлүүлһэн байна. Мүнөө тэндэхи загаһашад түсэбһөө гадуур загаһа барижа үргэлжэлһөөр.

И. Артюнин.

Шэнэ тосхон

Гурба-дүрбэн жэлэй саада тээ һэн. Номто-Шэбэр, Харгааһата, Шэнэ-Хотон гэжэ гурбан голой зониие хамтадхан, нэгэ һууриндa түбхинүүлхэ гэһэн шиидхэбэри «Знамя Ленина» колхозой правлени, партийна организаци абаһан байна.

Эзэгүй хооһон добо байһан газарта мүнөө 70 гаран үрхэтэ айлтай шэнэ тосхон бии болошонхой. Тэндэ колхозникуудай шэнэ шэнэ гэрнүүд тобойлдоно. Энэ шэнэ хотондо эхин һургуулиин байшан, клуб баригдаа. Малай байрануудшье олоор бодоно.

Зургаан хүнһөө бүридэһэн колхозой дархашуулай бригада 70 толгой тугалай байра барижа дүүргээд, мүнөө үхэрэй шэнэ байра бариха гэжэ байна.

Иигэжэ энэ хотондо жэл бүхэндэ шэнэ барилганууд бодхоогдоно.

Д. Бадмаев.

Мухар-Шэбэр.

СЭНСЭ ГОЛ. Үбэлэй шэнжэ. Д. ДУГАРОВАЙ фотоэт...

Хилын саанаһаа

Агуухэ Октябриин хүндэлэлдэ

СОФИ, октябриин 29. (ТАСС). Агуухэ Октябриин социалис революциин 46 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахын тулада Болгариин хүдэлмэришэн анги бэлэдхэл хэжэ байна. Оронoй тон томо промышленна центрнүүдэй нэгэн болоһо Габровско округой олон промышленна предприятинуудай коллективүүд һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ орoлсоод, миллион үлүүтэй левэй продукци нэмэжэ гаргаха уялга абаа.

Юһэ һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн Сливенскэ электроламнын заводой хүдэлмэришэд һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан 500 мянга гаран лаампа нэмэжэ гаргаха уялга абаа.

Хэдэ хэдэн нүүрһэнэй шахтануудай коллективүүд Октябриин ойе ажалдаа ехэ туйлалтатайгаар угтахаяа байна. Марицка бассейнэй нүүрһэ малтагшад юһэ һарын түсэбые үлүүлэн дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 130 мянган тонно нүүрһэ арадай ажахыда үгэхэ гэһэн уялга абаа.

Гвинейн амжалта

КОНАКРИ, октябриин 29. (ТАСС). Гвинейн Республикын Национальна суглаан дээрэ түсэблэлгын министр Барри Ибраим үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, оронoй экономическа хүгжэлтын гурбан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай мэдээсээ.

Зарим дутагдалай тохёолдобошье, түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ гэжэ тоолохо хэрэгтэй гээд министр онсолон тэмдэглээ. Арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын талаар гурбан жэлэй турша соо Гвиней ехэ амжалта туйлаа. Харгы зам үргэдхэгдөө, аэродромууд баригдаа. Промышленность болон хүдөө ажахы хүгжөөхэ талаар амжалтанууд туйлагдаа.

Гурбан жэлэй түсэб дүүргэхын тулада доторой мүнгэ зөөри, мүн харин оронуудай туһаламжа хэрэглэгдээ. Тэдэнэй дунда совет оронoй урьһаламжа эгээн ехэ һуури эзэлнэ гээд министр мэдүүлээ.

Удаань Гвинейе хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб тухай Барри Ибраим хөөрөө. Оронииe индустриализацилха гээшэ түсэбэй гол зорилгонь болоно. Долоон жэлэй түсэб ерэхэ жэлһээ хүсэндөө орохо юм.

Бамакода уулзахынгаа урда тээ Бен Белла болон Хасан II гэгшэдэй хэһэн мэдүүлгэнүүд

АЛЖИР, октябриин 29. (ТАСС). Алжирай, Мароккын, Малиин болон Эфиопиин гүрэниие толгойлогшонорой уулзалга мүнөөдэр Бамакода эхилхэ юм. Тиишэ ошохынгоо урда тээ радиогоор үгэ хэлэхэдээ, Алжирай президент Бен Белла хадаа энэ уулзалга Алжир Марокко хоёрой хоорондохи хилэ дээрэхи арсалдаае амгалан ёһоор шиидхэхэ арга олгохо гэжэ найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Бидэнэр һайн һанаатайгаар Бамако орохомнай гээд Бен Белла хэлээ. Манай хилэ дээрэ хэгдэһэн эзэрхэг добтолго национальна нэгэдэлыемнай бэхижүүлээ. Тиихэдээ доторойнгоо арсалдаанай гуримшуулагдаһан тухай тэрэ онсолон тэмдэглээ. Бамакода хэлсээнэй болоходо «Алжирай хэрэг илаха бэзэ» гэжэ Бен Белла элирхэйлэн хэлээ.

Бидэнэр оронойнгоо газар үһые бүрин бүтэн байлгахабди, манай революциин туйлалтануудые хамгаалхабди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

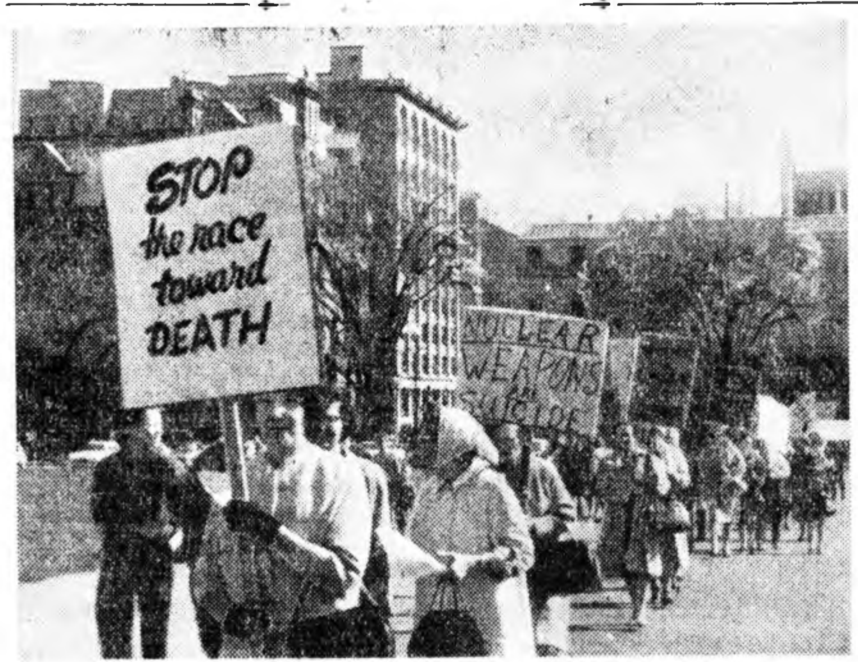
ПАРИЖ, октябриин 29. (ТАСС). Алжир Марокко хоёрой хоорондохи арсалдаа, тулалдаае гуримшуулха хүсэлэнтэй байһан тухайгаа Мароккын хаан Хасан II Бамако орохынгоо урда тээ мэдүүлээ гээд, АФП-гэй корреспондент Рабадһаа мэдээсэнэ.

Тиихэтэй хамта Хасан II хадаа Марокко Алжир хоёрой хоорондохи хилые хубилгаха шухала гэжэ хэлэһэн байна.

Раск Вашингтондо бусажа ерэбэ

ВАШИНГТОН, октябриин 29. (ТАСС). США-гай гүрэнэй секретарь Раск Баруун Германиһаа бусажа ерэбэ.

Америкын хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Раск Бонндо хэлсээ хэхэдээ, Баруун Германиин шэнэ канцлер Эрхардтай, Баруун Германиин бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хүсэдөөр үгэсэ ойлголсоһон байна. НАТО-гой шатаар сэрэгэй харилсаа холбоо шангадхаха, НАТО-гой олон талын хабаадалгатай ядерна хүсэнүүдые түргэнөөр байгуулха тухай, Раскын уряагаар, ГДР-ые мэдэрхэһээ арсаха гэһэн хараа бодол Германиин асуудалаар баримталдаг байһаарнь, Баруун Германиһаа США сэрэгүүдээ гаргахагүй гэһэн найдуулгаарнь Баруун Германиин хүтэлбэрилэгшэд ехээр һаналаа ханаһан байха юм.

Канадын эб найрамдалай тала баригшад Оттавада парламентын байшангай дэргэдэ демонстраци хээ. Ядерна зэбсэг тухай канадо-американскэ хэлсээе тэдэнэр буруушааһан байна. Тэдэнэр буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха эрилтэ хээ. «Канадада ямаршье ядерна зэбсэг хэрэггүй!», «Америкын нэгэшье ракетнэ бааза Канадын газар дээрэ байрлуулхагүй!», «Атомна бомбые хорихо!» гэһэн үгэнүүдтэй транспарантнуудые демонстрантнууд барижа ябаа.
ТАСС-ай фотохронико.

Нэгэн һаналтайгаар һайшааба

ПАРИЖ, октябриин 29. (ТАСС). ЮНЕСКО-гэй гүйсэдхэхэ соведэй сесси мүнөөдэр эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

«Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай Москвада договорой баталагдаһанһаа уламжалан, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха ябадал туйлаха талаар ЮНЕСКО-гэй зорилгонууд тухай» резолюциие сесси баталан абаа.

Эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэлгын болоһоной һүүлээр энэ резолюци нэгэн дуугаар һайшаагдаа, ганса хүн (Франциин түлөөлэгшэ) һаналаа бараа.

Куба һалхи шуурганай хойшолонгуудые усадхана

ГАВАНА, октябриин 29. (ТАСС). Кубын Ориенте провинцида һалхи шуурганай үедэ һандарһан зам харилсаае һэргээхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Бороогой уһанда угаалгажа гэмтэһэн түмэр зам, хамагай түрүүндэ саахарай заводууд тээшэ татагдаһан замай аса һалаанууд һэргээгдэнэ. Шэнэ ургасын тростниһоо шанан гаргаһан саахарые хаһа саг соонь газаашань гаргажа худалдаха зорилгоор иимэ хэмжээн абтажа байна.

Шоссе харгынууд, хүүргэнүүд түргэнөөр һэльбэн заһагдана. Провинциин харгы зам түргэнөөр һэльбэн заһажа дүүргэхын тулада барилтын техникэ бүхы орон сооһоо тиишэ эльгээгдэнэ.

Таряашад газарые буляан абана

ЛИМЭ, октябриин 29. (ТАСС). Куско департаментын таряашадай газарые хүсөөр эзэлэн абажа байһан баримтанууд олон боложол байна. Хэдэ мянгаад газаргүй таряашад Каруро райондо арбан помещигэй газарые үсэгэлдэр буляажа абаа.

Тобшо мэдээсэл

Судна бүтээлгын техникын асуудалнуудаар Ростогто конференци болоо. 400 гаран мэргэжэлтэд — судна бүтээгшэд, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Польшын, Болгариин, Венгриин түлөөлэгшэд, конференцидэ хабаадалсаа. ГДР-тэ томо судоверфьнүүдые тусхай мэргэжэлдэ улам саашадань оруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

(ТАСС).

Холын малшадта

Сэлэнгын аймагай эд хэрэглэгшэдэй хамжаанай союзай 4 автолавка колхозуудай мал ажалай холын гүүртэ, отарануудаар ябажа, тэдэндэ хэрэглэгдэхэ шухала эд бараа абаашажа худалдана.

Тус союзай хүдэлмэрилэгшэд малшадай саг сагтаа хэрэглэхэ эд бараа шэлэжэ, тэдэнэртэ эльгээнэ. Мүнөө үбэлжэлгын эхилхэ ойртоод байхада, үбэлэй хубсаһан ехээр эльгээгдэбэ. Жэшээлхэдэ, хүбэнтэй үмдэ, хасабшатай малгай, валенка гутал, хүдэһэн дэгэл гэхэ мэтые абаашана. Тэрэшэлэн эхэнэрнүүдэй хэрэглэхэ утаһа ниидхэ, зүү, тобшо шагта, амһарта гэхэ мэтые тэдэнэрэй захилаар абаашажа худалдана.

Автолавкануудай абажа ябадаг наймаанда морино тоног зэмсэг, хүрзэ, аса, тармуур гаргагдана.

Нүхэр Коломиной наймаа хэдэг автолавка иимэ наймаатайгаар хүдөө нютагуудаар ябахадаа, эд бараа худаллаха түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Сентябриингаа түсэб 109 процент дүүргэнхэй. 1963 оной 4-дэхи кварталай түсэбһөө гадуур 10 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха гэһэн уялга тэрэ абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ байна.

К. Димов.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобюро-ториин мэдээсэһэнэй ёһоор, нөөдэр республика доторнай зэргэ һүлэтэй байха, шииг ... орохогүй. Баруун зүгһөө һү...наар һалхилха. Улаан-Үдэ го... үглөөгүүр 4—6 градус хү... үдэртөө 6—8 градус дулаан... хаар багсаагдана.

Редактор Ц. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00565. Зак. 56...